bpost
PB- PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

klimop

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 31 nummer 4
oktober - november - december 2021

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

Erkenningsnummer P408361 • afgiftekantoor Kortrijk Mail • v.u. Emmanuel Desmet, Warande 9, 8501 Heule

INHOUD

5 OPSTAPJES
6 BELEID
6 Kabaal aan het Kanaal
7 Red 't Schrijverke in Marke
8 Laat onze natuur niet stikken
11 NATUUR.KOEPEL
Klimop.award
13 MENS ERGER JE NIET
Politie bestrijdt biodiversiteit!?
14 EXPEDITIE NATUURPUNT
We zijn er bijna, maar nog niet helemaal…
16 NATUUR.KIDS
Noten
17 EIGENWIJS
Vreemde vogels
18 MILIEU EN BEDRIJVEN
Hoe een defecte omvormer leidt tot een ontdekking
20 WILD VAN NATUUR
Terug naar de moederboom
22 UIT DE LITERATUUR
De nieuwe generatie klimaatjongeren
24 FOTOGRAAF IN BEELD
Leander Depypere
26 OP STAP MET ELS
Danny neemt veel hooi op de vork
29 TRAGE WEGEN
Zonnebergwandeling
32 MIJN KLEINE STRIJD
Consumentenactivisme
35 KLIMAATACTIE
Stap op 10 oktober met ons mee op de klimaatmars
36 ZOOGDIERENWERKGROEP
Een gamma aan grazers
38 PADDENSTOELENWERKGROEP
Op verkenning in het rijk der zwammen
40 NATUURFOTOGRAFIEWERKGROEP
Focus op een kleurige herfst
42 LANDSCHAP IN BEELD
Vrije vismigratie op de Bovenschelde
44 INSECTENWERKGROEP
Over vliegen
47 UIT DE VERENIGINGEN
47 Natuurpunt Zwevegem
48 Natuurpunt De Vlasbek
49 Natuurpunt Waregem
50 Natuurpunt Gaverstreke & PRNC De Gavers
51 Natuurpunt Wevelgem
53 TUIN VAN ADEM EN ETEN
54 VELT
55 ACTIVITEITEN IN DE KIJKER
56 ACTIVITEITENKALENDER
59 COLOFON

EVEN VOORSTELLEN
RUDI VANDERJEUGD

Rudi woont op een boogscheut van de Leie en is een nieuwkomer bij Natuurpunt afdeling Wevelgem. Toen Natuurpunt daar in 2020 een belangrijke aankoop kon doen, kwam hij zich heel snel aanbieden om mee te helpen. Rudi is daarbij één van die handige Harry's die je graag in je groep hebt, want doe-mensen met een hart voor de natuur heb je altijd nodig voor de vele klusjes. Hij volgt voor ons ook wekelijks de evolutie van het grondwater op in de Leievallei via peilbuizen en maakt er mooie grafiekjes van. Als werknemer bij Alpro zet hij zich in voor acties rond biodiversiteit op de bedrijfssite. Hij diende als geëngageerde werknemer ook een project in bij zijn werkgever, waardoor Alpro nu ook sponsor wordt van de toekomstige fruitboomgaard, haag en het bijenhotel van het Wevelgemse natuurterrein.

UNITED COLOURS OF AUTUMN

De herfst is het ideale seizoen om in één beeld te genieten van een caleidoscoop aan intense kleuren die de natuur ons te bieden heeft. Deze kleurenexplosie overvalt ons als water, lucht en land elkaar raken op een moment dat moeder natuur zich op haar grilligst toont en zon en donderwolken haasje-over spelen. Zo'n moment wist natuurfotograaf Tom Linster aan de Gavers innig mooi vast te leggen terwijl duizenden meeuwen neerstreken op hun rustplaats voor de nacht.

©Tom Linster
Tekst: Emmanuel Desmet

VOORWOORD KLIMOP

Dag beste Klimoplezer

Hoewel ik dit schrijf onder een fraaie nazomerzon zijn de tekenen duidelijk: de dagen korten in, grote groepen zwaluwen trekken over op weg naar Afrika, de zomer loopt op z'n laatste beentjes. 2021 zal ongetwijfeld geboekt worden als een wereldwijd rampjaar. Plots zijn de gevolgen van de klimaatverandering pijnlijk dichtbij en tastbaar. Ook de kostprijs van vele jaren ontkenning wordt alsmaar zwaarder. De zoveelste alarmbel die luidt. De komende maanden zullen we zien of er iemand luistert: op 10 oktober starten de klimaatbetogingen onder impuls van de jongeren opnieuw. Het wordt een hele opgave om die dynamiek terug op gang te krijgen. Zullen onze politici terug in de rij staan om de terechte angst van de jeugd te minimaliseren en zelfs belachelijk te maken? In november volgt dan de zoveelste internationale klimaatconferentie in Schotland. Daar zal moeten blijken of men begrepen heeft dat de klimaatcrisis de Coronapandemie zal doen verbleken, en dat niet voor enkele jaren maar voor vele generaties na ons. Vele mensen twijfelen tussen gevoelens van moe-moedeloos-moedig zijn. Ik pleit voor het laatste: laten we samen onze schouders rechten en gewoon nog harder werken en knokken waar het moet voor een leefbare toekomst.

Het geduld is wel bijna op bij veel mensen. We hadden deze zomer dan ook 2 speciale protestacties : één petitieactie in Marke voor behoud van het natuurgebied 't Schrijverke en één straatactie in Kortrijk voor de Oude Leiearm in Kuurne, de Venning in Kortrijk en het Kanaalbos in Harelbeke. Met de geplande aanpassingen van de Leie en het kanaal Bossuit- Kortrijk dreigen we heel wat kostbare natuur te verliezen en daarom pleiten we bij de Vlaamse overheid om daar veel omzichtiger mee om te gaan. Beloofde natuurcompensaties die tot nu toe niet werden uitgevoerd, ondermijnen ons vertrouwen in de overheid. Diezelfde overheid dreigt overigens het subsidiesysteem van onder meer milieuverenigingen uit te hollen voor besparingsdoeleinden.
Of wil men vooral de mondige burger zoveel mogelijk de mond snoeren?

Toch blijven we gaan voor dialoog. In het najaar bezoekt Minister voor Natuur Zuhal Demir onze regio. Hopelijk neemt ze dan ook de tijd om te luisteren naar ons pleidooi voor de natuur. We zullen benadrukken dat waardevolle natuur ontwikkelen veel tijd vraagt. Je kan biodiversiteit niet zomaar uit het niets creëren. Niet alle schade kan dus gecompenseerd worden. De biodiversiteit staat al zo onder druk dat verdere achteruitgang onaanvaardbaar is.

Een van de belangrijke oorzaken waardoor onze natuur nog steeds achteruitgaat, ook in beschermde gebieden, is het nefast effect van teveel stikstof in het milieu, vooral afkomstig uit de industriële veeteelt. Ook voor de mens is dit een regelrechte aanslag op de gezondheid. Zuid-West-Vlaanderen krijgt daar serieus zijn deel van. Natuurpunt voert nationaal terecht een campagne om aan te dringen op een krachtige correctie vanuit het beleid. Onthoud het woord PAS wetgeving: de Vlaamse regering zal dit najaar zeer moeilijke politieke discussies voeren rond dit thema, zeker omdat de industriële landbouwlobby ten alle prijze zijn status quo zal verdedigen en bepaalde politici zich nog steeds onbeschaamd voor die kar laten spannen.

Er hangt dus storm in de lucht… Gelukkig vinden we af en toe rust en inspiratie in onze natuur. Op heel wat plaatsen zijn onze activiteiten terug opgestart. We zijn blij dat we elkaar weer life kunnen zien op excursies, natuurcursussen en beheerwerken. Het positieve gevoel van samen te werken voor meer en betere natuur in onze regio doet deugd. Ik doe graag nog maar eens een warme oproep om mee te doen. Een handje toesteken bij natuurbeheer is een echte ontdekking van nieuwe, enthousiaste mensen en een ongedwongen manier om natuur van dichtbij te ervaren terwijl je al doende leert.
Steeds heel welkom!

Kristina Naeyaert, voorzitter.

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

ACTIVITEIT IN DE KIJKER

16 >17 OKTOBER 2021

DAG VAN DE TRAGE WEG

JAN FERYN
milieuconsulent BVBA

We helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.

De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector

- natuurinrichtingsplannen
- natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- MER-deskundige fauna & flora

Milieuconsulent Jan Feryn bvba
Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
056/72.46.79 | info@ferynjan.be
WWW.FERYNJAN.BE

ERKEND PARTNER
natuurpunt

Nederstraat 25
9700 Oudenaarde
+32 (0)55 61 33 13
info@natuurkijkers.be
www.natuurkijkers.be

Natuurkijkers.be is een merknaam van
Optiek Van Ommeslaeghe, Nederstraat 20

natuurkijkers.be
oog in oog
met de natuur

Dé speciaalzaak voor al uw optische instrumenten

Bestel via onze webshop www.natuurkijkers.be met gratis verzending.

Verrekijkers, telescopen, sterrenkijkers, microscopen, loupes, ...
Demonstraties op aanvraag

Opstapjes

ESTELLE-DELBART
uit Avelgem houdt met al haar zintuigen van de natuur. Met haar gezin vind je ze vaak buiten, in eigen tuin of op wandel

BENIEUWD VERLANGEN

Winter. Onze tuin valt in een ogenschijnlijk diepe slaap. In werkelijkheid bekomt alle groen van de krachtinspanningen van afgelopen levenskringloop en bereidt het zich voor op een nieuwe seizoenen cyclus. Ze maken zich in alle onzichtbaarheid op om binnenkort weer te kunnen doen waar planten voor zijn voorbestemd: voortplanten. Reculer pour mieux sauter, zouden de Fransen zeggen. Mensen hebben het ongelofelijk geluk getuige te mogen zijn van die exploten en er zelfs soms – letterlijk – de vruchten van te plukken. Het eerste bladgroen luidt de lente in. Vanaf dan wordt het een dagelijks ritueel om te gaan kijken hoe onze aangeplante bomen, struiken en planten ontluiken. Verlangen om ze te zien groeien, benieuwd naar hoe ze zullen bloeien…

FABIENNE FERFERS
uit Harelbeke, Geboeid en bekommerd liefhebber van de natuur in al haar verschijningsvormen, van wilde tuin tot bos, van gevleugeld tot rondlopend en al jarenlange vrijwilliger 'mooimaker' en milieu-oog van de Collegewijk in Harelbeke.

BIZARRE COÏNCIDENTIE OF HERKENBAAR FENOMEEN?

Onlangs fietsend op het jaagpad langs de Leie, verraste het mij: aan de overzijde van de rivier merkte ik een e-bikende vrouw op die op gelijke hoogte gevolgd werd door wat van ver op een wit hondje leek. Bij nader toezien bleek het om een kokmeeuw te gaan die langs het stenen riviertalud aan hetzelfde tempo en op constante, corona-proofe (1m50) afstand meevloog met de voortsnellende vrouw. Ik trapte stevig op eigen energie om hen vanaf de overkant bij te houden, elk ogenblik verwachtend dat die meeuw met een sierlijke glijvlucht zoals alleen zij dit zo mooi kunnen, rechtsomkeer zou maken om zijn achtergebleven, kwetterende kompanen te vervoegen. Maar nee, het duo, als door een onzichtbare draad verbonden, leek beslist te hebben samen de eindmeet te halen van hun enkele rit Harelbeke-Kortrijk. Een spannende scène uit een natuur-actiefilm langs onze Golden River.

EMMA DEKEYSER
uit Oostrozebeke, laatstejaarstudente bio-ingenieur bos- en natuurbeheer, zot van avontuur. Wekelijks terug te vinden in één van onze mooie Vlaamse bossen voor een stevige looproute en gaat geregeld op meerdaagse trektocht met haar rugzak.

HOSSEN DOOR DE BOSSEN

De herfst is absoluut mijn favoriete seizoen. Elke keer opnieuw kijk ik mijn ogen uit naar de feeërieke verkleuring van de herfstbladeren, de v-formaties van vogels die vertrekken naar warmere oorden, de burlende herten in september-oktober. Er valt zoveel te beleven in dit seizoen! Het liefst van al trek ik er op uit, al lopend door de bossen. Het dikke, zachte strooisel pak bladeren en de leuke modderpaadjes zitten hier zeker voor iets tussen. Ook de onvoorspelbare, grillige weersomstandigheden maken de herfst interessant voor elke type loper. In dit seizoen worden ook tal van loopevenementen of 'trail runs' georganiseerd in de Belgische bossen. Voor de sportievelingen onder de Klimop lezers misschien eens een leuke manier om samen je lokale bos op een andere manier te ontdekken. Veel sportieve loop groetjes!

KABAAL AAN HET KANAAL

Verschillende Natuurpunt afdelingen, Natuur.koepel, Velt, JNM, Unie der Zorgelozen, Bolwerk, Lieve Zusjes Stoere Broers, De Harelbeekse Kanovereniging, PVDA en Groen zijn met een 200-tal actievoerders op 4 september samen gekomen langs de Leie in Kuurne om actie te voeren tegen de geplande ingrepen voor de zogenaamde opwaardering van het Kanaal Bossuit-Kortrijk.

↑ *Campagnebeeld*
© *Leander Depypere*

De geplande kanaalwerken zijn een deel van het Seine-Scheldeproject. Onder het motto dat men duizenden vrachtwagens van de weg zal halen stopt de Vlaamse overheid (met Europese subsidies) miljarden euro in een grootschalige herinrichting van de waterwegen. Dat die duizenden vrachtwagens echt van de weg zullen gaan en gebruik gaan maken van de waterwegen is echter zeer onzeker. Er wordt totaal geen beleid gevoerd om een "modal shift" te bekomen waardoor wegtransport omschakelt naar transport over het water. Bedrijven veranderen zomaar niet hun logistieke ketens! Transport via waterwegen is uiteraard wel belangrijk en moet kunnen groeien, maar dan moet men investeren in flexibele, snellere en autonoom varende vaartuigen en dit allemaal op maat van de bedrijven. Nu zijn alle investeringen gericht op alsmaar grotere schepen hoewel die slechts een fractie van het voorspelde transport zullen uitmaken.

Ook investeren in alternatieven zoals het spoor en in de plaatselijke maakindustrie om nutteloze transporten te vermijden is belangrijk.

De geplande aanpassing van het Kanaal Bossuit-Kortrijk zal o.a. het natuurgebied van de Oude Leie in Kuurne, het Stadsgroen van De Venning in Kortrijk en het Kanaalbos in Stasegem zwaar aantasten. De compensatie voorstellen die nu voorliggen zijn totaal ongeloofwaardig en klinken bijna cynisch : men wil zogezegd meer en betere natuur realiseren op minder oppervlakte. En dat in de natuur armste streek van het land! Natuurgebieden kunnen overigens niet zomaar gecompenseerd worden. Naast onteigeningen zal er ook verlies zijn aan landbouwgrond, want om de aanpassing van het kanaal enigszins rendabel te maken moeten er weer nieuwe industrieterreinen worden aangelegd met een bijhorend overslagcentrum voor goederen. Wat dan weer de nodige verkeersdrukte extra zal genereren, maar dat moet de buurt dan maar slikken...

Wij menen dat het kanaal Bossuit-Kortrijk moet voorbehouden worden voor scheepvaart op een verantwoorde schaalgrootte en voor andere belangrijke maatschappelijke doelen zoals voldoende veilig drinkwater, meer biodiversiteit, meer recreatie mogelijkheden op het water. Binnenkort wordt een voorkeurstraject voorgesteld door de Vlaamse overheid, maar wij zullen hiertegen blijven protesteren omdat wij geen nieuw traject willen. Daarom roepen de actievoerders, de Vlaamse overheid en onze streek politici op om een streep te trekken door dit overbodige en dure project. Wie straks ook een bezwaarschrift wil tekenen kan contact opnemen met info@natuurkoepel.be.

↓↘ *Een mensenketting van de oude Leiearm in Kuurne naar de Venning protesteert tegen de afbraak van onze natuurgebieden*

RED 'T SCHRIJVERKE IN MARKE!

De geplande kanalisatiewerken van de Leie dreigen een zware aanslag op de natuur te worden. Volgens de huidige plannen van de Vlaamse Waterweg, voor zover die bekend zijn, zou een groot deel van het 't Schrijverke op de schop gaan voor een geplande plaatselijke verbreding. Daarbij zou de ganse wandelweg langs de Leie in Marke met bomen, de weide met bijhorende struwelen en ook de oude meander van de Leie in het natuurgebied grotendeels verdwijnen in het water.

←*Natuurpunt Kortrijk heeft op de gemeenteraad een petitie met 2.000 handtekeningen overhandigd*

Tientallen jaren inzet voor de natuur en vele zeldzame soorten dieren en planten dreigen vernietigd te worden om de grootste schepen van 195 m lang (Klasse Vb) op volle snelheid te laten varen. De Vlaamse Waterweg NV geeft echter zelf toe dat dergelijke grote boten in de toekomst maar zeer sporadisch zullen varen.

IS DIT VERLIES ONVERMIJDELIJK? NEE, ER IS WEL DEGELIJK EEN ALTERNATIEF!

De grootste boten op de Leie zullen sowieso bij de doortocht door Kortrijk met beperkingen moeten varen omdat de Leie er te smal is en men de grote tuinen langs de oever naar Kuurne toe wil ontzien. De overheid aanvaardt deze situatie als **"een nautisch knelpunt"**. Door dit concept echter uit te breiden tot voorbij 't Schrijverke kan ook de natuur in Marke grotendeels gespaard worden. Het tijdverlies voor de schepen is beperkt en weegt niet op tegen de vernietiging van de schaarse natuur in onze regio.

Aan deze actie koppelden we een petitieactie waarbij we op een mum van tijd een paar duizend handtekeningen verzamelden. We overhandigden deze handtekeningen in september aan de Vlaamse minister van mobiliteit Lydia Peeters en het stadsbestuur van Kortrijk. We vroegen hierin dat ze het behoud van 't Schrijverke even belangrijk zouden zien als de tuinen langs de Leie in het centrum van Kortrijk en ook Marke als nautisch knelpunt te beschouwen en zo het ganse natuurgebied van 't Schrijverke te sparen.
Ook al is een deel van 't Schrijverke, waaronder de oude Leiearm en de trekweg, eigendom van de Vlaamse Waterweg zelf, mag dit geen vrijbrief zijn om de aanwezige natuur te laten verloren gaan!

De tijd dat enkel maximale economische winst het enige is dat telt, moet achter ons liggen.

Namens de werkgroep van 't Schrijverke en Natuurpunt afdeling Kortrijk

Volg onze facebookpagina "Leiekant 't Schrijverke Marke" en blijf op de hoogte.

←*Conservatoren 't Schrijverke*
© Brecht Demasières

BERNARD DECOCK

LAAT ONZE NATUUR NIET STIKKEN

Neerslag, neerslag… We kregen er genoeg (van) in de laatste zomermaanden. Neerslag is een mooi Nederlands woord: het betekent dat "iets" uit de lucht komt vallen. Deze zomer viel er uitzonderlijk behoorlijk wat water uit de lucht. De laatste jaren valt er nog iets anders overvloedig uit de lucht.

Het is een onzichtbare neerslag die sommige planten eigenlijk wel graag lusten en anderen dan weer niet. Het is een neerslag als gevolg van menselijke activiteiten. Doordat die overvloedige neerslag sommige planten gaat bevoordelen gaan anderen achteruit. We krijgen verarming ; te veel planten van de gewone soorten, te weinig van de meer gespecialiseerde. Het aantal soorten planten vermindert of met andere woorden, de biodiversiteit neemt af. Bedoelde neerslag heeft een naam: de neerslag van stikstof of stikstofdepositie (Cfr. Frans: se déposer: een bezinksel vormen). Waar komt die neerslag vandaan komt en hoe beïnvloedt die onze natuur?

WAT IS STIKSTOF?

Stikstofgas is een vrij onschadelijk, kleur- en reukloos gas. De lucht om ons heen bestaat voor ongeveer 78% uit stikstofgas en 20% zuurstofgas. We ademen het voortdurend in en uit. Het kreeg in het Nederlands eigenlijk niet de juiste naam. Een mens gaat niet stikken door stikstofgas, wel als er te weinig zuurstof voorhanden is (bv. als alle zuurstof in CO^2 omgezet werd). Stikstofgas is een gas waarbij twee atomen stikstof met elkaar gaan dansen. Het wordt een ander verhaal als de stikstof met waterstof of met zuurstof ten dans gaat.

STIKSTOFVERBINDINGEN

Bij de verbranding op hoge temperatuur gaat stikstof zich binden met zuurstof. Dat gebeurt vooral in de verbrandingsmotoren van auto's, bij stookketels om gebouwen te verwarmen en bij productieprocessen in de industrie: elektriciteitscentrales op kolen, olie of gas, cementovens, hoogovens. De "verbrande" stikstof komt als stikstofoxiden uit de uitlaat of de schoorsteen vrij. Stikstofoxiden worden aangeduid als NOx omdat de stikstof zich op verschillende manieren kan verbinden met de zuurstof. Als de verbrande stikstof laag over de grond blijft hangen spreken we van smog. Stikstofoxiden vormen een ernstig gezondheidsprobleem en versterken bovendien het broeikaseffect.

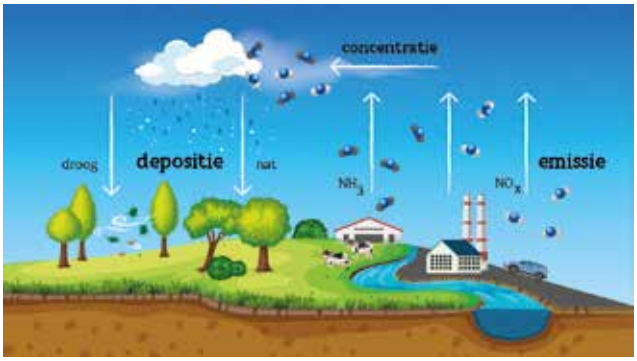

→ *stikstofdepositie*
↓ *wat is stikstof*

Als stikstof zich met waterstof gaat verbinden ontstaat ammoniak (NH3). Dergelijk proces is deels een natuurlijk proces want uitwerpselen van dieren (mest, urine) bevatten ammoniak. Het gebruik van kunstmest zorgt ook voor een uitstoot van ammoniak.

HET PROBLEEM VAN DE STIKSTOFVERBINDINGEN

Stikstof is onmisbaar voor de natuur. Het is één van de voornaamste voedingsstoffen voor planten. Maar te veel stikstof, en dus te veel voedingsstoffen, vormt een probleem. Dit noemen we 'vermesting' (of 'eutrofiëring'). Planten die van stikstof houden, zoals brandnetels, bramen en gras, groeien daardoor veel sneller. Ze overwoekeren planten die minder stikstof nodig hebben, zoals heide en andere zeldzame plantensoorten. Bovendien zorgt de overvloedige groei van de stikstof-minnende planten voor te veel beschaduwing waardoor eieren niet uitkomen of de groei vertraagt. Daardoor verdwijnen niet alleen die planten, maar ook de

insecten en vlinders die van die planten leven. Vervolgens verdwijnen hierdoor ook de vogels die van die insecten leven.
Stikstofdepositie zorgt naast vermesting ook voor verzuring. In een verzuurde bodem komen giftige mineralen (zoals bv. Aluminium) vrij. Daardoor verloopt de opname van voedingsstoffen (calcium, magnesium en kalium) door plantenwortels moeilijker. In water kan verzuring leiden tot waterverontreiniging door het uitspoelen van nitraat en metalen. De verhoogde milieudruk door teveel Stikstof komt bovenop andere stressfactoren zoals bv. verdroging.

TRENDS

Het stikstofprobleem is niet nieuw. Al vele jaren wordt de hoeveelheid stikstofvervuiling in de lucht gemeten en worden maatregelen genomen. Deze brengen langzaam verbetering, maar de vervuiling blijft vele malen hoger dan de schadedrempel. Toch is er een opmerkelijk verschil in de bronnen.

De vervuiling door verkeer neemt gestaag af. Zuinigere motoren, elektrificatie van de voertuigen en de doorbraak van de elektrische fiets liggen hieraan ten grondslag. Bij de industrie en huishoudens zorgen de opkomst van groene energiebronnen en renovatie van gebouwen voor een daling. De vervuiling door intensieve veeteelt daalt echter al meer dan 10 jaar niet meer. De laatste daling was het gevolg van strengere regelgeving voor het uitrijden van mest over het land. De technologische verbeteringen waarop sindsdien werd ingezet om de uitstoot van veestallen te verminderen misten compleet hun doel. De sector van intensieve veeteelt is nu het hoofdprobleem. Het gevoerde beleid van de voorbije 10 jaar heeft dit probleem bewust genegeerd.

Jaar na jaar zijn er minder boeren en boerderijen, en meer en meer veefabrieken. Megastallen veroveren het Vlaamse platteland. Maar steeds meer mensen komen ertegen in opstand: tegen de stank, de milieuvervuiling en andere overlast die met intensieve veeteelt gepaard gaan, voor het klimaat, lokale natuur en dierenwelzijn. Onze natuurgebieden zijn in de slechtste staat van heel Europa. Ook de watervervuiling blijft jaar na jaar toenemen in Vlaanderen. Bovendien wordt voor de Belgische veeteelt jaarlijks bijna een miljoen ton soja ingevoerd als veevoeder, het grootste deel uit Zuid-Amerika met een hoog risico op ontbossing. Een groot deel van de vleesproductie is voor de export. In het huidige productiemodel verliest zowat iedereen. Ook kleinere familiebedrijven kunnen niet concurreren met de dolgedraaide overproductie die de prijs van vlees, zuivel en eieren nog verder naar omlaag duwt. Alle veehouders worden meegesleurd in een race naar de bodem. Mens en milieu moeten daarbij de vervuiling slikken. De gevolgen voor de natuur zijn ronduit verwoestend.

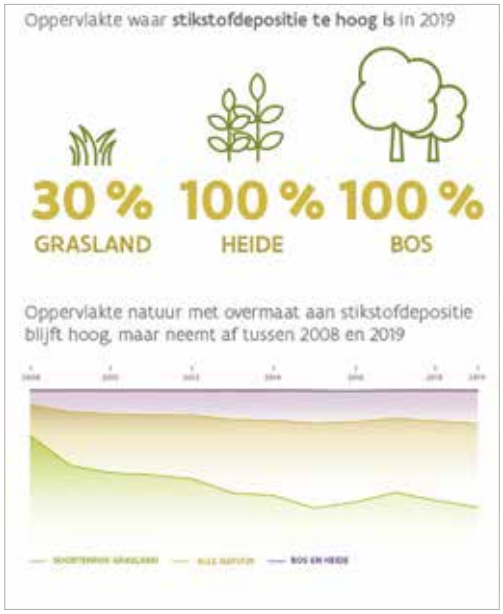

← *overschrijding op ecosystemen infografiek*

← *stikstofvervuiling op ecosystemen infografiek*
Bronnen: stikstofuitstoot VMM

MAATREGELEN

De uitstoot moet omlaag tot beneden de schadedrempel voor natuur. Zo simpel kan het zijn. Hoe je dat doet is echter niet zo eenvoudig. In Nederland heeft het stikstofbeleid al tot een stilstand in de economie geleid omdat de rechter oordeelde dat de regering haar huiswerk slecht had gemaakt. Ook in Vlaanderen werd dit voorjaar het gevoerde beleid onderuit gehaald, waardoor snel in mei een voorlopige vergunning regeling werd uitgewerkt en de belofte op een doelmatig maatregelenpakket tegen het eind van dit jaar werd gemaakt (de definitieve “PAS”wetgeving) . Dit maatregelenpakket moet bestaan uit: ↓

Referenties:
www.natuurpunt.be/stikstof
www.milieurapport.be/milieuthemas/vermesting-verzuring/vermesting/stikstof-depositie
www.vmm.be/publicaties/nutrienten-in-oppervlaktewater-in-landbouwgebied-resultaten-map-meetnet-2018-2019
www.statistiekvlaanderen.be/nl/veestapel#veedichtheid_runderen_hoogst_in_west-vlaanderen_en_noorderkempen

- Generieke maatregelen. Dit zijn maatregelen die een daling van de stikstofemissies over het hele grondgebied tot gevolg hebben. Een mooi voorbeeld is de elektrificering van de bedrijfswagens zoals voorzien in het luchtbeleid plan. Ook de omschakeling naar duurzame energie vanuit een klimaatplan zal tot een daling van de stikstofuitstoot leiden.
- Gebiedsgerichte maatregelen. Aangezien ammoniak (vooral uit landbouw) sneller neerslaat dan stikstofoxiden (van verbranding) zal afbouw van veestapel en/of bemesting in de nabijheid van kwetsbare natuur een noodzakelijk onderdeel van het maatregelenpakket zijn.
- Specifieke maatregelen. Met de twee voorgaande categorieën van maatregelen wordt de stikstof kraan dichtgedraaid. Herstelmaatregelen zijn de dweil waarmee de reeds veroorzaakte schade wordt opgekuist om zo het doel sneller te bereiken.Voorbeelden daarvan zijn bv. verbeteren van de waterhuishouding van biotopen, verwijderen van te voedselrijke toplagen van bodems.

De eindmeet voor 0% stikstofvervuiling op onze kwetsbare natuur is 2050, met een belangrijke tussensprint in 2030 wanneer reeds 50% van onze kwetsbare natuur stikstof vrij moet zijn. Een behoorlijke uitdaging aangezien vandaag 80% van de natuurgebieden kreunt onder teveel stikstof. Verwacht de komende maanden een zwaar politiek gevecht in de Vlaamse regering want de financiële belangen die op het spel staan zijn groot en ons industrieel landbouwmodel staat hierbij volledig ter discussie. Of er voldoende politieke moed zal zijn is op dit moment een vraagteken.

WAT KAN JE ZELF DOEN?

Pak vaker de fiets of trein in plaats van de auto: dan reis je stikstofvrij.

Eet minder vlees en leer het ruime en gevarieerde aanbod van de vegetarische keuken kennen. Met bijna 3,5 miljoen varkens en 11,5 miljoen stuks pluimvee (in 2013) (respectievelijk 55% en 37% aandeel in Vlaanderen) is de West-Vlaamse veestapel de belangrijkste van België.

Elektrische auto's zijn schoner. De stikstofuitstoot van elektrische auto's is 5 keer lager dan die van diesels en 2 keer lager dan benzineauto's.

Langzamer rijden helpt: 100 in plaats van 120 of 130 scheelt stikstofuitstoot.

Koop vlees van een bioboer.

Richt je tuin natuurvriendelijk in en vermijd het gebruik van pesticiden en herbiciden.

Veestapel Zuid-Westvlaanderen 2019 per gemeente

GEMEENTE	AANTAL RUNDEREN	AANTAL VARKENS	AANTAL STUKS PLUIMVEE
Anzegem	4.621	11.745	237.500
Avelgem	2.851	4.195	0
Deerlijk	2.331	10.180	95.520
Harelbeke	2.294	7.860	165.000
Kortrijk	4.816	11.720	220.564
Kuurne	714	517	0
Lendelede	1.633	8.998	78.366
Menen	1.969	12.190	276.346
Waregem	3.103	5.851	58.000
Wevelgem	3.138	27.911	243.462
Zwevegem	4.649	17.613	625.286
Spiere-Helkijn	532	1.634	0
Ingelmunster	1.151	7.793	115.570
Izegem	1.313	16.162	51.975

BASISSCHOOL SINT-PAULUS WINT

*Op vrijdag 25 juni werd voor de 13e keer de **Klimop.award** uitgereikt. Dit initiatief van Natuur.koepel wil elk jaar een bedrijf, organisatie, project,… in de picture zetten die een vooruitstrevende rol speelt op vlak van natuur en/of milieu in de regio en zo de 'achterblijvers' inspireren.*

← *Uitreiking Klimop.award*
↙ *Uitreiking Klimop.award aan Cedrik Ryckewaert en directeur Pascal Vanden Broucke*
©Anne Braet
↓ *Eline bij de start van het muurschilderij*
↓↓ *Muurschilderij*
©Eline Callewaert

Traditioneel gebeurt de uitreiking op de nieuwjaarsreceptie, maar om evidente redenen moest voor deze editie een uitzondering gemaakt worden en gebeurde de uitreiking ter plaatse bij de winnaar, basisschool Sint-Paulus uit Kortrijk.

Hun klimaatspeelplaats is een heel inspirerend voorbeeldproject geworden. Zoals bij vele scholen was dit vroeger een verharde vlakte met typische 30x30 betontegels. Het begon met een droom om die om te vormen tot een nieuwe ruimte die aandacht had voor ontharding, ruimte voor water, hittestress, biodiversiteit en luchtkwaliteit. Er verdween 4000 m2 verharding, er wordt 145.000 l hemelwater opgevangen en hergebruikt, en het overtollige water infiltreert in de bodem via een infiltratiebekken van 145 m3. De nieuwe inrichting biedt veel ruimte voor creatief spel met natuurlijke elementen, en ook outdoor learning kreeg een vaste plek, bv via een water- en zandspeelplek en buitenklassen. Bomen zorgen voor natuur, voor schaduw maar dienen ook om in te klimmen. De ontwerper waarmee werd samengewerkt maakte het plan niet alleen, maar met veel betrokkenheid van de leerkrachten, de ouders en de leerlingen zelf.

De klimaatspeelplaats werd o.a. gesubsidieerd door de Vlaamse overheid in de proeftuin ontharding binnen de campagne 'Vlaanderen breekt uit', waar één van de geselecteerde projecten werd uit meer dan 300 inzendingen. De school neemt ook een actieve ambassadeursrol op om hun concept van klimaatspeelplaats te promoten bij andere scholen.
De klimaatopwarming wordt jaar na jaar duidelijker merkbaar. Voor Natuur.koepel is het dan ook heel belangrijk dat naast het beperken van CO2-uitstoot ook werk gemaakt wordt van klimaatadaptatie. Dit project toont het goede voorbeeld op dat vlak en verdient navolging.

De Klimop.award bestaat dit jaar uit een werk van Eline Callewaert uit Kortrijk. In juni werd het in een miniversie overhandigd, maar tijdens de zomermaanden is een schoolmuur voorzien van een grote muurschilderij als blijvende herinnering aan onze waardering voor dit project. Het materiaal voor het werk wordt gesponsord door Boss Paints, één van de structurele partners van Natuur.koepel.

VERPAKKINGSVRIJ WINKELEN IN KORTRIJK

ZONDER MEER

BIO ECO FAIR SHOP

Rijselsestraat 51
8500 Kortrijk
www.zonder-meer.be
Open van dinsdag tot en met zaterdag van 9.30 tot 18.

Thuislevering mogelijk

DE SPEELHOED

SPELMATERIAAL VOOR IEDEREEN

www.despeelhoed.be
Stationsstraat 25 • 8880 Ledegem

Houten speelgoed
·
Webshop
·
Verhuur volksspelen, gekke fietsen & gocarts

Sights Of Nature
Natuurpunt Optiekshop
Vlamingveld 89
8490 Jabbeke
050 31 50 01
www.deputter.be

KITE OPTICS · SWAROVSKI OPTIK · Leica · ZEISS · Bynnex

LYNX HD+
GRENSVERLEGGEND

OFFICIEEL PARTNER

Koop uw instrument met ledenkorting bij Sights Of Nature , officeel partner en steun zo Natuurpunt

VERREKIJKERS | TELESCOPEN | MICROSCOPEN | ACCESSOIRES

KITE OPTICS
www.kite-optics.be

POLITIE BESTRIJDT BIODIVERSITEIT!?

Er wordt nogal wat afgeërgerd bij mensen met een hart voor natuur. De Politiezones in Zuid-West-Vlaanderen deden deze zomer hun deel in de portie groene ergernis. En dit uitgerekend in de gemeenten en steden waar in de stadsmagazines elke maand reclame wordt gemaakt voor wilde planten, wilde hoekjes, bijenvriendelijke stad, diervriendelijke tuin en acties als "laat het zoemen met bloemen".

Een minzame inwoner uit de regio was trots op de variëteit aan wilde bijtjes die leven in en rond zijn tuin. Hij laat al es een herderstasje groeien in de spleten tussen goot en voetpad. Of wat biggenkruid. De mussen ziet hij van de straatgraszaden snoepen. Deze zomer bloeide zelfs een akkerdistel duidelijk zichtbaar vanop straat. Die bleek nog het meeste vlinders aan te trekken. Op de wilde peen zag hij een paar keer zelfs een Koninginnenpage fladderen. Wel vijf paardenbloemen zijn al uitgebloeid. Hun zaad waait vrolijk naar de andere kant van de weg. Gelukkig maar, want ze trokken dit jaar een vloot insecten aan die in de propere gazonnetjes bij de buren nul voedsel vonden.

Aan die trots moet een einde worden gesteld, meent de Politie, wegens niet conform aan de normen. Die normen zijn simpel: een gazon naamloze grassen mag, mits met enig lawaai en CO2-productie korter dan 5 cm gehouden, een exotische haag mag ook want daar komen geen vuile ziektes in. Desnoods kunnen 3 Himalayaberken nog door de beugel. En de rest moet iets als grijze beton zijn, inclusief de oprit en het trottoir. Tot daar de norm.

De brave Harelbekenaar, Kortrijkzaan of Lauwenaar zal het deze zomer geweten hebben. Een alerte politieman of -vrouw kreeg de verdachte snoodaard in de mot. De mens kreeg dus de Brief in de bus. De Brief der Ergernis. Die bewuste brief begint streng en verwijst naar artikels, zoals dat hoort bij aanmaningen. Eerst een 40-jarig Koninklijk besluit: "De bewoners moeten instaan voor de reinheid van de aangelegde bermen, voetpaden, goten en rioolroosters voor het bewoonde pand". Gevolgd door een uittreksel uit het plaatselijk politiereglement: "De aangelanden moeten erover waken dat de voetpaden, gazons, halfverharding, rioolroosters en de straatgoten voor het onroerend goed in nette staat blijven door ondermeer vuilnis, modder en onkruid weg te nemen".

Daarna volgt het politioneel verzoek: "U dient steeds de nodige maatregelen te nemen om het onkruid, de bladeren en andere vuiligheid op je voetpad en goot te verwijderen. Een propere straat draagt bij tot een betere samenleving".

We hebben het begrepen: de wilde plantjes van onze Zuid-West-Vlaamse inwoners zijn vuiligheid, ongeoorloofd onkruid. De planten verraden ook de aard van de eigenaar: hij blijkt een vuile viezerik te zijn, een (on)mens die met zijn (on)kruid bijdraagt tot een slechtere samenleving.

De politieambtenaar vervolgt dus: "Ik wil erop wijzen dat een GAS-boete kan worden opgelegd". Zo hoort het ook willen we het groene uitschot verdelgen.

Een zalvend woord siert het einde der Brief: "Laat ons een beetje trots zijn en onze leefomgeving opwaarderen!" Huh? Moeten de Zuid-West-Vlamingen zich nu naar de Boerenbond spoeden voor een fles onkruidverdelger, om die dan leeg te gieten op het trottoir ten believe van onze trots en de opwaardering van onze leefomgeving?

Weten jullie wat? Fuck off! Doe ermee wat je wil, maar wij doen hier niet aan mee! Onkruid bestaat niet en gedijt enkel in ons hoofd, maar gelukkig wel in dat van steeds minder mensen, onder meer dankzij de motiverende artikels in de Stadsmagazines of de Maai Mei Niet-actie van Knack. Wij laten wilde kruiden wèl staan waar ze geen gevaar betekenen voor voetganger of kind. Desnoods beheren we mechanisch op plaatsen waar planten hinderen. We verdragen de vlinders die een bezoekje brengen aan een distel. We vinden die madeliefjes en de weegbree tussen de tegels best mooie moedige planten. We weigeren ons trottoir te vergiftigen met producten die door een volgende generatie zullen worden verboden. Want we zijn trots dat we nog bijtjes en vlinders hebben en we willen onze leefomgeving opwaarderen, precies door niet te doen wat de Politie ons oplegt. Welke gemeente of stad geeft daar nu een GAS-boete voor?

← *Stoepplantje*

ELS PAUWELS
(STRAFFE TRAPPERS)

EXPEDITIE NATUURPUNT

WE ZIJN ER BIJNA, MAAR NOG NIET HELEMAAL…

Eind juni vond de jaarlijkse Natuurpunt Expeditie plaats. Dit is een sponsorhappening waarbij de deelnemers een flink aantal km's wandelen, fietsen of kajakken in groepjes van 4, logistiek bijgestaan door een coach. Dit jaar vond de editie plaats in de provincies Limburg en (gedeeltelijk) in Antwerpen. De sponsoring gaat integraal naar de fondsen van de Natuurpuntreservaten. Voor Zuid-West-Vlaanderen kwamen twee teams aan de start: de Straffe Trappers voor de Vaarttaluds in Zwevegem en de Scheldecrossers voor de West-Vlaamse Scheldemeersen in Avelgem. Hieronder een greep uit hun wedervaren.

EERST DE 'STATS'

In totaal werd door Natuurpunt 410.756 euro bijeengebracht, dit door 142 teams. Eén team zamelde meer dan 31.000 euro en stond daarmee op eenzame hoogte, gevolgd door een tweede plaats op 12.000 euro. De Straffe Trappers en de Scheldecrossers brachten hun duit in het zakje door milde steun en verkoop van wijn, bloemen en bloemzaden. Ze haalden respectievelijk 3.705 en 3.122 euro bij elkaar; bijna 7.000 euro voor meer en betere Zuid-West-Vlaamse natuur. In totaal werd 71.898 km bij elkaar gefietst, gestapt, gekajakt,... wat een sponsoring betekent van 5.71 euro per km!

STRAFFE TRAPPERS, HUN VERHAAL

In 2021 geen Straffe Stappers zoals de voorbije jaren, maar wel 4 Straffe Trappers gespten hun riempjes aan om een tocht van 260 km tot een goed einde te brengen. Hun doel: euro's inzamelen voor het beheer van de bijzonder waardevolle en soortenrijke Vaarttaluds te Moen-Zwevegem. De vier: Gunther, Roeland, Lieven en Steven kozen voor de Zuid-Vlaanderenroute. Dit betekende starten op zaterdag aan het natuurgebied Bourgoyen-Ossemeersen in Gent en aankomen op zondag in het verre Diepenbeek.

Hun teamcoach zorgde voor bevoorrading onderweg, het vervoer van tenten, luchtmatrassen enzovoort.

De eerste kilometers werden vlot gemalen, ondanks de vele Vlaamse Ardennen-heuvels op hun weg. Ze zoefden zo snel dat ze de eerste rustpost, de Boembekemolen te Brakel, nooit gezien hadden. Ze waren dan ook nog vol frisse moed toen ze 's middags aankwamen in het prachtige Paddenbroek te Gooik. In de namiddag liet het fietsen door het Zoniënwoud een diepe indruk na. Ze hadden vanaf dan trouwens wel heel veel oog voor de omgeving, vooral voor de terrasjes onderweg. De tenten stonden in Erps-Kwerps aan het Silsombos dan ook al een tijdje naar hen te lonken toen ze er aankwamen. De nachtrust was niet zo rustig, elke 20 minuten een vliegtuig boven je hoofd, we zijn dat niet gewend in Zuid-West-Vlaanderen. Maar de laatste dag nog maar 100 km te rijden, dat moest een makkie worden. Dat was echter zonder de vele platte banden en de gigantische stortbuien gerekend die onze dappere Trappers over zich heen kregen. Maar voor de natuur moet ge wat over hebben en we zijn trots op onze mannen. Stampen en duwen voor meer natuur, ze kunnen er wat van en ze kwamen als 4de team over de meet. De €3.705 die bijeen werd gefietst gaan we heel goed kunnen gebruiken. **Bedankt allemaal!**

↘ *Straffe trappers pech onderweg*
↓ *Straffe trappers*
© Els Pauwels

EN WHAT ABOUT 'DE SCHELDECROSSERS'?

Koen, Ann, Lucia en Dirk (ondertekende) met Martine als coach waren het team van dienst voor deze uiterst pittige tocht van 36 km op dag 1, gevolgd door 28 km op dag 2. Tijd en kans voor caféterrasjes, zoals bij de Straffe Trappers, was er nauwelijks. Het enige terras, die naam waard, verscheen zo'n 3 uur na vertrek (reservaat De Rammelaars te Ham bij het Albertkanaal) en eerlijk, dan heb je daar nog geen behoefte aan. Op Dag 1 wandelden we van het Grote Netewoud te Meerhout tot net vóór de Wijers te Heusden-Zolder. Het was een zeer gevarieerde wandeling in een aaneenschakeling van prachtige natuurgebieden met een strikt minimum aan wandelen door bewoning en drukke rijkswegen. De Kempense natuur biedt een waaier van biotopen zoals ontginningsplassen, natte graslanden in valleigebieden, stuifduinen, heide, vele variëteiten bos. Wat we later te weten kwamen was dat een paar kraanvogels broedden in de vallei van de Zwarte Beek op het eigenste moment dat we erdoor liepen. Een unicum voor Vlaanderen, net als de wolf een paar jaar geleden.
In de warme zomerzon was er, door de overvloedige natuur, voldoende schaduw om de dag enigszins comfortabel door te brengen. En ietwat tijd voor waarnemingen was er zeker. Zo ontdekten we – op aangeven van lokale Natuurpunters - een locatie met boomkikkers in de buurt van Beringen en op dag 2 zag ik een vliegend Woudaapje in het immense vijvergebied De Wijers, tussen Zonhoven en Hasselt, zowaar een eerste waarneming ooit!
Uiteindelijk kwamen we na 36 km aan te Heusden-Zolder waar een sfeervolle pop-up camping stond en waar ijskoude Gageleer – het Kempense natuurbier - geschonken werd bij de lekkerste kom waterzooi die we ooit van ons leven verorberd hebben. Op dat eigenste ogenblik dacht ondergetekende dat starten op dag 2 totaal geen optie meer was…

Maar zie: dag 2 stonden we 'monter' aan de start voor een 'flukse' start, terug door warm weer, het gemiddelde tempo een stuk lager dan dag 1, maar we kwamen vooruit. Dat was toch al iets.
In de namiddag kregen we een reeks fikse onweersbuien over onze hoofden heen. Waar we voor de eerste zondvloed nog te vierklauwens een bushokje in renden, moesten we tevreden zijn met de zeer open vlakte van natuurgebied De Maten (Genk) tijdens de tweede drache nationale. Opgefrist en wel door het vele water, en eindelijk aan een normaal tempo, wandelden we de meet over te Diepenbeek – natuurgebied Rooierheide - waar collega Koen prompt een fles champagne bovenhaalde.

Bedankt aan de wandelgenoten en coach voor het delen van deze unieke uitdaging.

DIRK LIBBRECHT
(SCHELDECROSSERS)

Wisten jullie dat...

- 1500 euro - de minimum inleg om mee te doen aan de Expeditie – totaal geen onbereikbaar bedrag is om in te zamelen?
- De expeditie een spoedcursus is in 'andere-natuurgebieden-leren-kennen'?
- De kameraadschap met andere teams er automatisch is eens je wandelt en je met nagenoeg iedereen zomaar 'en passant' een praatje kunt slaan?
- De vele Natuurpuntvrijwilligers zorgen voor een vlekkeloos verloop op de start- en rustpunten?
- We al stemmen horen opgaan hebben om volgend jaar terug mee te doen?
- Dit inderdaad naar meer smaakt?

↓ *Scheldecrossers Diepenbeek in de regen*
© Lucia Decuyper
↙ *Scheldecrossers Op weg naar Vallei van de zwarte beek*
© Koen Sablon

Natuur.kids

Noten, noten… en nog meer noten

JOKE LIBBRECHT

Waar komen ze vandaan?

Als je dit boekje in handen krijgt, ligt de herfst letterlijk aan je voeten: het is notentijd. Je breekt bijna je benen over alle beukennootjes, eikels en hazelnoten die overal in het rond liggen. Dat zijn inheemse soorten, helemaal 'van bie oes' dus. Maar wist je dat deze twee vertrouwde kerels eigenlijk exotische roots hebben?

Walnoot of okkernoot

Het waren de Romeinen die rond het begin van onze jaartelling de walnoot meebrachten vanuit Perzië (= waar nu Iran ligt). We kennen deze notenboom dus al heel lang, vandaar dat hij niet echt meer als 'exoot' wordt gezien. Extra weetje: het woorddeeltje 'wal' komt van een oud woord dat 'vreemd' of 'niet-Germaans' betekent. Hetzelfde woorddeeltje bestaat ook nog in 'Wallonië' en 'Wales' – streken waar er geen Germaanse taal (bv. Nederlands of Engels) wordt gesproken.

Tamme kastanje

Deze boom komt oorspronkelijk uit Zuid-Europa en Noord-Afrika. De Romeinen (alweer!) waren dol op kastanjes, en plantten erop los in de streken die ze hadden veroverd. Dat gebeurde dus ook in onze 'Keltische' gebieden. Zo wilden de Romeinen ervoor zorgen dat de soldaten van hun legioenen ook op verplaatsing iets smakelijks te knabbelen hadden. Al snel werden ook de Kelten fan. Benieuwd wat er dan zo lekker aan is? Lees snel verder!

Tamme kastanjes poffen

Een druilerige dag in de herfstvakantie? Tijd voor een filmpje. Maar mag het eens iets anders zijn dan standaard popcorn erbij? Pof dan eens tamme kastanjes in de oven. Met onderstaand receptje* en een bereidwillige hulpkok** maak je er zeker een succes van. De heerlijke geur is een fijn extraatje!

Nodig:

- 30 à 40 tamme kastanjes *(opgelet: gebruik geen paardekastanjes, want die zijn giftig. Je ziet het verschil aan de bolster, de tamme kastanje is hariger).*
- keukenhanddoek • scherp mesje • bakplaat • snufje zout *(naar smaak)*

Stappen:

1. Verwarm de oven voor op 200°C.
2. Haal de kastanjes uit de bolster indien nodig. Spoel ze af met water en droog ze met een keukenhanddoek. Haal de bruine schil er nog niet af.
3. Taakje voor de hulpkok: snijd een diep kruisje in elke kastanje. Zorg dat je door de bruine schil heen snijdt, om ontploffen te vermijden.
4. Spreid de kastanjes uit op een bakplaat en zet ze 15 à 20 min. in de oven. Schep ze om de 5 minuten even om *(schakel hiervoor gerust terug je hulpkok in, voordat die zich gaat installeren in de zetel).*
5. Haal uit de oven en laat even afkoelen, totdat je ze kan aanraken zonder je te verbranden. Dan kan je ze pellen, door de randjes van het kruisje open te trekken en zo de bruine schil eraf te halen.
6. Doe er eventueel nog een klein beetje zout op, en smikkel ze dan maar!

* Waarschuwing 1: opgelet, erg verslavend!

** Waarschuwig 2: de oven kàn eruit gaan zien als een rampgebied, als je de kastanjes niet ver genoeg insnijdt. Dan gaat de boel niet poffen maar simpelweg ontploffen. Het is maar dat je hulpkok het weet.

VREEMDE VOGELS

JOKE LIBBRECHT

Voor wie de jaren '70 bewust heeft meegemaakt: het kan zijn dat de titel van dit stukje het gelijkluidende toplied voor de komende drie uur in uw hoofd beitelt. En als dat nog niet het geval was, dan nu waarschijnlijk wel. Alweer mijn goede daad van de dag verricht.

Toch gaat dit niet over vaderlandse hits. Ik waag het deze keer om het als volslagen amateur over vogels te hebben. Op voorhand excuses als waarschuwing aan onze hoofdredacteur, die daar wél iets van kent. Aanleiding is een pioniersmomentje dat ik onlangs had met de zoon, de kleuter-die-geen-kleuter-meer-is wanneer u dit leest. Ik neem u even mee naar die schijnbaar doodgewone ochtend in het park, aan de Kuurnse Boomgaardstraat.

"Ssssjjjttt! Wat was dàt?" Abrupt blijf ik staan. De zoon volgt mijn voorbeeld. Alsof we een luchtaanval verwachten, krimpen we een beetje ineen. Behoedzaam maar nieuwsgierig speuren we struiken en boomtoppen af. We hoorden zojuist een hoog gefluit dat we nooit eerder hadden gehoord, schril en langgerekt. Geen tijd om BirdNET te downloaden, die meteen voor ons zou kunnen uitvogelen (jawel) wat dat nu precies was. Want wat als we het niet opnieuw horen? We proberen het op eigen onnavolgbare wijze. Dat betekent, ten eerste: in legerstijl dichterbij proberen te sluipen om de maker van dit geluid niet af te schrikken – alhoewel we ongeveer zo stil en elegant zijn als Sergio in een monnikenklooster. Ten tweede, wanneer we hetzelfde bizarre geluid toch nog eens horen: gokken, volstrekt in het wilde weg. Een boomklever! Nachtegaal! Slechtvalk! Bosuil! Goed wetende dat het ochtend was.

We waren lichtjes overmoedig doordat we een tijdje geleden volledig zelfstandig een spreeuw hadden herkend in de tuin. Net iets specialer dan de kauwen of musjes die we elke dag zien in onze straat. Om nog maar te zwijgen van de haan naast de deur: het beest is sinds jaar en dag alle gevoel voor bioritme en beleefdheid kwijt, en kraait er de hele dag op los. 'Ik draai hem in de pot' is de leuze van onze zomervakantie geworden. Ook als je overwegend plantaardig eet, kan je soms overvallen worden door een heidens verlangen naar een goeie coq au vin.

Maar die spreeuw verdiende geen 'zeldzaam' op waarnemingen.be. Ook zo met de groene specht die ik nog iets langer geleden spotte in de wijk, vanuit de auto in de vroegte, de slaap nog uit mijn ogen aan het wrijven. Ik had net niet ter plekke de remmen dichtgegooid om die online te zwieren, maar het mocht niet baten. Enthousiasme alleen was niet genoeg bij het invoeren op de website. Groen driehoekje: 'algemeen'. Oké dan.
Maar dit! Een zeldzame soort, in Kuurne? Een exoot? Een verdwaald exemplaar, naar hier geblazen door een onverwacht sterke straalstroom? Die kans mochten we niet laten voorbijgaan. We horen het geluid nog eens. En tien seconden later nog eens. Luider nu, langgerekter. Verdacht monotoon. Pas wanneer we als ware Crocodile Hunters achter een haag vandaan kruipen, komt het besef, en zijn we weer een illusie armer: daar zit geen vogel, maar een jongmens, met… een speelgoedfluitje.

In gedachten hoor ik onze hoofdredacteur tot hier zuchten. Amateurs. Ik had hem nochtans gewaarschuwd.

← *Luistervinken*
© Joke Libbrecht

MAARTEN TAVERNIER

HOE EEN DEFECTE OMVORMER LEIDT TOT EEN ONTDEKKING

Eerder dit jaar was de omvormer van mijn zonnepanelen kapot, na zowat 12 jaar dienst. Een aansluiting was zelfs doorgebrand, wellicht heb ik zelfs wat geluk gehad dat ik dit tijdig ontdekte.

→ *Omvormer Service, Zaakvoerder David Vermeersch*

Mijn installateur (uit Gistel) kwam langs om de schade te bekijken. Ik verwachtte om te moeten investeren in een nieuwe omvormer. Maar ik kreeg een interessante tip: 'Breng je omvormer binnen bij Omvormer Service, het is vlakbij en als het mankement te herstellen is, veel goedkoper dan een nieuwe omvormer'.

En inderdaad, op de industriezone Wevelgem Zuid bevindt zich een bedrijf dat gespecialiseerd is in het herstel van omvormers. Tot mijn verbazing kende ik dat bedrijf niet, na nochtans 20 jaar werken op de lokale milieudienst, waarbij fotovoltaïsche zonnepanelen één van mijn actieterreinen was. Als dat bij mij het geval is, zullen er wellicht nog veel mensen die firma niet kennen. Een installateur die de neiging heeft om zelf maximaal te verdienen aan een interventie, zal misschien die goede tip niet geven aan zijn of haar klanten (bij deze, bedankt Segco!). Een goede reden, dus, om hierover een artikel te wijden in Klimop.

Als je je omvormer binnenbrengt bij Omvormer Service (zelf of via een installateur) betaal je een klein bedrag voor het onderzoek dat ze uitvoeren naar het mankement. Als de omvormer herstelbaar is, dan krijgt je de prijs waaraan dat kan gebeuren. Op dat moment kan je beslissen om de herstelling al dan niet te laten uitvoeren, afhankelijk van de kostprijs. Betalen moet wel vooraf gebeuren, maar nadat dat gebeurd is, kan je enkele dagen later de omvormer weer gaan ophalen of wordt die opgestuurd.

En inderdaad, de beweringen die ze op de website doen, klopten in mijn geval (of toch zo goed als):

- Diagnose en prijsbepaling binnen de 48u (2 werkdagen)
- Herstel binnen de 7 dagen (dat was zelfs maar 3 dagen)

Ik was ervan af met zo'n 360 euro incl. btw voor vooronderzoek en herstelling samen. Ook een onderhoud en vervanging van enkele onderdelen die best om de 6 jaar (ahum, 't was al iets langer) preventief vervangen worden, waren inbegrepen in die prijs. Mijn installateur had uitgelegd hoe ik de omvormer opnieuw kon monteren na herstel,

dus dat kon ik zelf doen.
Een nieuwe omvormer had mij wellicht 3x zoveel gekost. En het voordeel is natuurlijk ook niet alleen financieel. Op die manier voorkom je dat een pak elektronisch afval op de afvalberg terecht komt!
Even aankloppen bij zaakvoerder voor wat meer uitleg over het bedrijf. David Vermeersch: 'Omvormer Service is gestart in 2016, eerst in Izegem. Ik was voordien actief als installateur van zonnepanelen, maar op een bepaald moment was het fysiek niet meer haalbaar om dat werk te doen. Ik heb mijn bedrijf verkocht en vond in het herstellen van omvormers een nieuwe bedrijfsactiviteit waar ik mijn ervaring met PV en elektronica kon inzetten. In België zijn we uniek als bedrijf dat zich toelegt op die activiteit. Zelfs Europees bekeken is dit een niche-activiteit. Omdat we stelselmatig groeiden, moesten we al snel op zoek naar een grotere locatie en dat hebben we gevonden op het bedrijventerrein in Wevelgem, waar we sinds het najaar van 2020 zitten (nog vrij recent dus, dat geeft mij een goed excuus om dat Wevelgemse bedrijf -nog- niet te kennen, nvdr). Wij herstellen met een 10-tal medewerkers momenteel tussen de 3000 en 4000 omvormers per jaar, en die komen soms van ver, van over heel Europa.

Er zijn dan ook plannen om met franchise-afdelingen te beginnen in andere Europese landen, te beginnen met Frankrijk. Ondertussen hebben we goede samenwerkingen met de meeste grote fabrikanten van omvormers. Zo raken we aan de nodige onderdelen om zelfs ernstige defecten aan omvormers toch te kunnen aanpakken, tot vervanging van volledige printplaten toe. We doen ook regelmatig interventies op vraag van die fabrikanten. We slagen er inderdaad in, zoals op onze website vermeld, om 90% van wat bij ons binnenkomt, te herstellen. Dat is financieel veel interessanter voor de klant, ook al omdat er geen nieuwe keuring moet gebeuren van de installatie. Daarnaast is er natuurlijk het voordeel voor het milieu: afgelopen jaar konden we vermijden dat zo'n 122 ton omvormers op de afvalberg terecht gekomen zijn. We verkopen ook tweedehands gereviseerde omvormers. Omdat we een snel groeiend bedrijf zijn, zoeken we continu naar goede medewerkers. Wie interesse heeft, neem gerust een kijkje op onze website.'
Ik heb dus geluk dat ik vlakbij huis zo'n goede oplossing kan vinden voor een defecte omvormer. Ik wens jullie nog veel verdere groei toe!
Meer info: www.omvormerservice.be

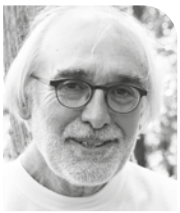

ERIK COOMAN

WILD VAN NATUUR

TERUG NAAR DE MOEDERBOOM

Exact vijf jaar geleden kon je in Klimop een boekbespreking lezen over "Het verborgen leven van bomen" van Peter Wohlleben. Wij maakten kennis met nieuwe, opzienbarende feiten en inzichten over die wonderlijke organismen die bomen nu eenmaal zijn: hoe ze samenwerken, hoe ze hun nakomelingen voeden… Alsof Wohlleben over mensen bezig was. Voor sommigen klonk dat zweverig. Hij had dat evenwel niet uit zijn duim gezogen vanuit een New Age reflex, maar handig wetenschappelijk onderzoek zoals van Suzanne Simard populair hertaald. Nu is de wetenschapster zelf aan zet. Simard schreef een toegankelijk boek over haar baanbrekend onderzoek "Finding the mother tree: discovering the wisdom of forests". Voor ons, met natuur en milieu begaan, uitermate relevant en richtinggevend. .

CONCURRENTIE ALS HET MOET, SAMENWERKING ALS HET KAN

Van bomengemeenschappen is ons geleerd dat er een onderlinge strijd heerst, om het licht bijvoorbeeld. Dat is eenzijdig. Naast "struggle for life" is er samenwerking. Darwin had het er trouwens ook over, maar dat aspect is wat ondergesneeuwd geraakt. Bomen helpen elkaar, en niet alleen van dezelfde soort. Het begrip "wood wide web", een vergelijking met het internet, is niet overdreven. Alle bomen in de wereld zijn afhankelijk van mycorrhiza, een ondergrondse samenwerking tussen schimmels en de wortels van die planten.

De moederbomen verbinden het bos en staan in het centrum van het netwerk. Jawel, de grootste én oudste bomen. Ze staan letterlijk aan de top. In hun enorme kruinen vindt een fascinerend biochemisch proces (fotosynthese) plaats, wat resulteert in voedingsstoffen, die ook aan de zaailingen worden doorgegeven die ontkiemen in hun schaduw. "The place to be" voor jonge boompjes, maar ook voor schimmels en bacteriën die zich rondom hen organiseren. Ook verstrekken ze via het netwerk onderling informatie over aanvallen van insecten en droogte door chemische en elektrische signalen. Een voorbeeld: door droogte wordt de sapstroom naar de bladeren onderbroken. Dat brengt stress mee, en resulteert in ultrasone trillingen. Moederbomen kunnen ook het meeste koolstof opslaan, en zijn van levensbelang voor de biodiversiteit, omdat ze een niet te vatten soortenrijkdom huisvesten.
De onzalige nadruk op concurrentie sijpelde door tot in de bosbouw: verwijdering van alle ongewenste bomen en struiken, rijenaanplant en uitdunning. Monoculturen werden de norm. De aanpak was gericht op snelle en maximale opbrengst. In zo'n boomplantages had je als fatale keerzijde ziekten en infecties. Slimme combinaties toepassen, zo is ondertussen aangetoond, houden bomen gezond en geven hoger rendement. Zo moeilijk is dat niet: je hoeft alleen maar heel aandachtig te kijken hoe de natuur zich organiseert. En panikeer om te beginnen niet bij deze schijnbare chaos.

STOP HET WERELDWIJDE KAPPEN VAN OUDE BOSSEN!

Die oproep is heel dringend en dwingend geworden door de klimaatverstoring. Door stress (genetisch) en begeleidende calamiteiten zoals de bosbranden en insecteninvasies (door de opwarming versnelt hun reproductiecyclus) geraken de bosecosystemen zwaar in de problemen, takelen af. Verjonging laat het dan afweten.
"Een wereld zonder bossen en wouden is een wereld zonder mensen en andere levende wezens". Simard stelt het scherp: "Zonder kunnen we niet overleven". Zo zijn wouden een essentiële CO2-regulator in de ontsporende klimaatopwarming.

VLUCHTEN KAN IK NIET

Bomen kunnen zich niet tijdig uit de voeten maken en "verkassen" naar hoger gelegen gebieden en het noorden, waar de temperatuur iets lager is. Ze doen het, maar te langzaam. Zich aanpassen duurt vele duizenden jaren. Daar is niet meer de tijd voor. Dan blijft de fatale en helaas heel reële optie over dat ze sterven. De mens kan de migratie een handje helpen door zaden die aan een warmer klimaat aangepast zijn, noordelijk te planten. Zo kunnen de bossen langzaam veranderen en in stand blijven.
De nefaste klimaatverstoring mag ons niet doen vergeten dat geboorte en dood, ook van bomen, een natuurlijk proces is. Maar – een beetje laconiek uitgedrukt - een boom was in oorsprong niet bedoeld om geveld te worden. En al zeker niet op de huidige schaal. Als je een boom velt, gaat alle CO2 de lucht in en draagt bij tot … juist, ja. Als je een boom niet velt, blijkt dat hij bij het afsterven een groot deel

→ *Moederboom (linde) van meer dan 500 jaar oud*
© Herman Nachtergaele

van de opgeslagen CO2 afgeeft aan het netwerk. Eén zo'n onderzoek wees uit dat in de eerste dagen van het afsterven al meteen 40% terug naar dat netwerk ging. Het is dus essentieel dat zeker grote en oude bomen gespaard worden, en dat ze organisch kunnen sterven. Het boek is uit in het Nederlands **"Op zoek naar de moederboom"**, Uitgeverij Prometheus. Ontdek Simard ook via YouTube.

Nog meer boeiende lectuur: **"Wat bomen ons vertellen"** van de Belgische wetenschapper Valerie Trouet. Dit werk is iets complexer, maar even doorduwen, en je komt terecht in de wereld van de boomjaarringen. Trouet legt een ronduit fascinerend verband met de positie van de straalstroom in Europa. Zo kom je te weten waarom het deze zomer zo verschroeiend was in de Balkan, en zo kletsnat in de noordwestelijke contreien waar wij ook toe behoren. Klimaatverandering in actie helder toegelicht. Wie is nu nog niet wakker geschud? Wie kan bij de beelden van dat inferno van bosbranden ongevoelig blijven bij zoveel bomenleed? Al is het maar uit eigenbelang.

OVER GROEI, GROOTTE EN LEEFTIJD

Wat wij al lang weten over bomen. Of toch niet?

LENGTEGROEI

Een boom ontwikkelt zich eerst in de hoogte. Soms hoor je beweren dat dit in de stam van de boom gebeurt, dat de stam als het ware uit de bodem groeit. Grappig, maar zo werkt het niet. De lengtegroei situeert zich in de knoppen van de boom, vooral in de eindknoppen aan de top, de takken en de zijtakken, die in de lente uitlopen. De scheut is een nieuwe toevoeging, geen verlenging van de scheut van het vorige jaar.
Een beeld: als je ergens in een weide een prikkeldraad aan een boomstam genageld (foei) ziet, dan blijft die prikkeldraad daar altijd op diezelfde hoogte.

Groeisnelheid en grootte

De **bladeren**: de groei bij bomen is bepaald door de fotosynthese. CO2 wordt opgenomen uit de lucht en met water en zonlicht omgezet in zuurstof en complexe moleculen. Daaruit wordt hout opgebouwd. Dit proces speelt zich af in de bladeren. Een boom die veel licht en ruimte krijgt, zal sneller groeien, en al zeker de lichtboomsoorten (berk, wilg, zomereik). Schaduwboomsoorten of beter schaduwtolerante bomen (beuk, haagbeuk, esdoorn) hebben ook baat bij (half)schaduw.

De **kwaliteit van de bodem**: op een rijkere bodem met een goede waterhuishouding groeien door de band genomen bomen sneller én hoger dan op armere gronden. Voorbeeld: beuken op de rijke leem van het Zoniënwoud gaan naar de 50m, op een armere en zandigere bodem worden ze maar de helft zo hoog.

De **boomsoort**: snelle groeiers zoals populieren, wilgen en berken groeien twee tot drie keer sneller dan bijvoorbeeld een eik. Elke soort heeft ook zijn eigen groeipiek. De meeste groeien snel in hun jeugd, sommige doen wel eens een tussensprintje, en globaal genomen neemt de groeisnelheid af met de leeftijd.

DIKTEGROEI

Daarna komt de diktegroei. Dit gebeurt over de hele stam en alle takken, vanuit een dun laagje cellen (cambium) net onder de schors. Het cambium maakt celdeling aan naar de buitenzijde en de binnenkant van de stam. Elk jaar worden bij ringporige soorten (zomereik) twee laagjes hout afgezet: een lichte ring met brede houtvaten in het voorjaar en een donkere ring met kleine houtvaten in het najaar. Beide vormen samen een jaarring. De overgang van vroeghout naar laathout stopt echter niet eventjes in het groeiseizoen. De boom blijft constant groeien. De celdeling in voor- en najaar is evenwel anders, zodat je twee verschillende zones krijgt. Verspreidporige soorten (berk, esdoorn, wilg) hebben geen duidelijk zichtbaar vroeg- en laathout.

Als de boom is geveld, kun je ter hoogte van het bodemoppervlak het aantal jaarringen tellen en zo de leeftijd bepalen. **De lichtinval of het beschikbare zonlicht** is de belangrijkste factor voor de diktegroei van bomen. Er is een recht evenredig verband tussen de grootte van de kroon en de dikte van stam: hoe meer groen in de kroon, hoe sneller de diktegroei van de stam. De vrijstaande boom, even oud als de boom in bosverband, zal dikker zijn.

Bomen groeien zolang ze leven, in tegenstelling tot dieren en mensen. Stokoude bomen groeien op den duur nog nauwelijks. Hoogte is in de eindfase geen betrouwbare indicatie meer voor hun leeftijd. Ze gaan ook vaak aan **kroonreductie** doen: een deel van de kroon afwerpen en een nieuwe binnenkroon vormen om zo verder te kunnen leven.
Als het groeien helemaal stopt, heb je een dode boom. Tenzij die boom scheuten aan de stamvoet maakt: er ontstaat dan een nieuwe boom die verder op het bestaande wortelgestel groeit. Sommige veteraanbomen hebben zo het "eeuwige leven".

DE NIEUWE GENERATIE KLIMAATJONGEREN

CHRIS DUTRY

Allicht vragen ouders met jonge kinderen zich wel eens af in welke wereld hun kroost zal opgroeien nu de klimaatverandering zich steeds sterker laat voelen. In de roman 'Amor Mundi' van Steven Vromman, krijgen ze een geloofwaardig scenario van de komende decennia voorgeschoteld. We lieten hem uitleggen hoe hij erin geslaagd is een doemscenario te vermijden en vooral oog te hebben voor hoopvolle ontwikkelingen.

↑ *Steven Vromman*

"In de voorbije jaren probeerde ik als 'low impact man' met allerlei tips mensen te motiveren om hun ecologische voetafdruk te verlichten. Vaak gebeurde dat op een humoristische manier, maar met gemengd succes. Stilaan zag ik in dat we verbindende verhalen nodig hebben om mensen tot een collectieve aanpak van de klimaatuitdaging, de biodiversiteitscrisis én de groeiende sociale ongelijkheid te brengen. Schrijvers als Naomi Klein en George Monbiot inspireerden me daarbij. Zo begon ik na te denken over een soort klimaatroman. Het viel me op dat er tot nu toe grofweg twee soorten klimaatverhalen uitgebracht zijn. Enerzijds bestaan er romans vanuit een meer apocalyptische kijk op de toekomst, waarbij vaak één individu het opneemt tegen een vijandig geworden wereld. Anderzijds is er de hightech sciencefiction, waarin de klimaatverandering in toom gehouden wordt door technisch vernuft en waar Mars als 'reserveplaneet' dient. Ik vond dat geen van beide recht deed aan de realiteit die we nu beleven.

In 2017 ondernam ik al een eerste poging, maar het lukte me niet om een aantal verhaallijnen samen te brengen. Zo bleef dat schrijfproject liggen, tot begin vorig jaar corona toesloeg. Na een paar digitale pogingen om toch nog schoolgroepen te bereiken, gaf ik er de brui aan. Er was gewoon veel te weinig interactie. Ik nam opnieuw de draad van mijn roman op, om na verloop van tijd dagelijks een stukje op mijn blog te plaatsen. Zo kreeg ik meteen interessante feedback. Tegen het einde van de zomer was de eerste versie van mijn klimaatdagboek klaar. Een uitgever vinden bleek niet evident in tijden waarin ook veel anderen hun pen hebben herontdekt. Daarom heb ik beslist om het in eigen beheer uit te geven.

Aanvankelijk had ik op mijn blog 'Ommekeer' als titel gebruikt, maar ik koos nadien voor 'Amor Mundi'. Woorden die ik ontleende aan Hannah Arendt, een Duits-Amerikaanse filosofe met joodse roots die momenteel weer populair is. 'Liefde voor de wereld', maar dan heel breed: voor alles wat leeft, ook bomen en rivieren. Vandaar ook dat mijn hoofdpersonage 'Man' heet, naar het Engelse woord mankind, ofwel mensheid. Dat het ook de laatste letters van mijn familienaam zijn, laat vermoeden dat ik me identificeer met mijn hoofdpersonage, al is dat evenzeer het geval met andere medespelers in het verhaal. Een namenregister achterin het boek helpt je wegwijs in Man's familie en vriendenkring."

OMWENTELINGSKIND

"Man wordt geboren in 2025 en het verhaal reikt tot het jaar 2052. Dat laatste jaar verwijst naar Jorgen Randers' *2052. A global forecast for the next forty years*. Dat boek verscheen naar aanleiding van de 40ste verjaardag van het eerste rapport van de Club van Rome, 'Grenzen aan de groei'. Bij elke datum in mijn boek wordt daarom aangegeven hoeveel deeltjes CO2 er op dat moment in de lucht hangen. In 2025 is dat al gestegen tot 430 ppm, waarna er een daling inzet. Voor het methaangehalte gebeurt dat pas na 2040.

"De levensstart van Man is nogal heftig"

Mans levensstart is nogal heftig: in zijn geboortejaar breekt er een kernoorlog uit tussen India en Pakistan, ook al zijn kernwapens illegaal wapentuig. Er breekt ook een nieuwe pandemie uit. Het zogenaamde demeter-virus circuleerde overigens al in mijn eerste ideeën voor deze klimaatroman. Als klap op de vuurpijl volgt een complete ontwrichting van het digitale betalen, waarbij wereldwijd alle bankrekeningen verdampen. In feite opent mijn roman vooraf al met een complete black-out van Facebook en Twitter. Dat veroorzaakt heel wat psychologische ontreddering, maar het is toch vooral een kritiek op het economische verdienmodel dat erachter zit. Later in mijn verhaal komen experimenten met nieuwe digitale deelplatformen aan bod.

Andere hoopvolle alternatieven, zoals stadslandbouw, lokale zaadbanken, voedselbossen, energiecoöperaties, deelautosystemen, … bestaan vandaag al, maar bieden nog onvoldoende tegengewicht voor het huidige neoliberale

groeimodel. Toch leggen ze de kiemen voor een andere economie, die zowel de ecologische grenzen van de aarde respecteert als een meer rechtvaardige en democratische samenleving mogelijk maakt. Het huidige systeem zal meer en meer moeite hebben om overeind te blijven en dan zullen deze alternatieven meer kansen krijgen.

Toch raakt het klimaatprobleem en alles wat ermee samenhangt, niet meteen opgelost. Integendeel zelfs. In 2042 ontploft immers de magmakamer onder het Yellowstone natuurpark en nog later geeft een enorme methaanbubbel in de oceaan de klimaatopwarming opnieuw een boost. Zaken die we in de komende decennia nog echt kunnen meemaken. Zo heb ik het rond 2050 over 'regenbommen', al wist ik toen niet dat het begrip al deze zomer in onze kranten zou staan…"

STADSREGIO BETERGENT

"Nadat ik eerder al 'The Future of Cities' had gelezen, heb ik de kaart van Vlaanderen hertekend met stadsregio's. Zo groeit Man op in de stadsregio BeterGent. Allicht wat voorbarig herteken ik de kustlijn, al is het niet ondenkbaar dat de zeespiegel sneller stijgt dan gedacht. Vandaag al merken we dat veel steden het voortouw nemen in de aanpak van het klimaatprobleem en van de biodiversiteitscrisis. En ook op het vlak van basisdemocratie kunnen steden een belangrijke rol spelen. Tegelijk weeg ik ook de mogelijkheden af van een wereldregering die de mondiale uitdagingen aanpakt. Met een luchtschip zal Man als tiener ontdekken hoe er op andere continenten met de klimaatverandering omgegaan wordt.

Een verontrustende vaststelling blijft dat de betaling van de opgelopen klimaatschade ten nadele gaat van de nodige investeringen in hernieuwbare energie en maatregelen voor klimaatadaptatie, zoals het herstel van riviermeanders of wetlands. Allicht is een koolstoftaks onvermijdelijk. Niet als zoveelste energiebelasting die de energiearmoede vergroot, maar als een koolstofdividend. Opbrengsten van die taks gaan dan in een fonds dat verdeeld wordt onder alle burgers. Wie veel koolstof de lucht in jaagt door verre vliegreizen of door met een SUV te rijden, betaalt meer dan wie weinig vervuilt. Het werkt als een herverdelingsmechanisme waarbij je zowel gele hesjes als zwemvesten vermijdt. Elke productprijs zou zowel de klimaatkost als de prijs van grondstoffenwinning correct moeten weergeven.

Toch is het niet louter een kwestie van koolstofboekhoudingen. Het gaat óók over onze relatie met mekaar, met de natuur en met onszelf. Met een nieuwe spiritualiteit vermijden we dat we straks allemaal bij de klimaatpsycholoog terechtkomen voor de behandeling van onze klimaatangsten."

Amor Mundi. Voorlopige memoires van een omwentelingskind 2025-2052, Steven Vromman, uitgeverij Skribis, 2021. Per 4 verkochte exemplaren plant BOSplus 1 m2 bos aan. Bestellen kan via www.lowimpactman.be

"Met een koolstof-dividend vermijd je zowel gele hesjes als zwemvesten"

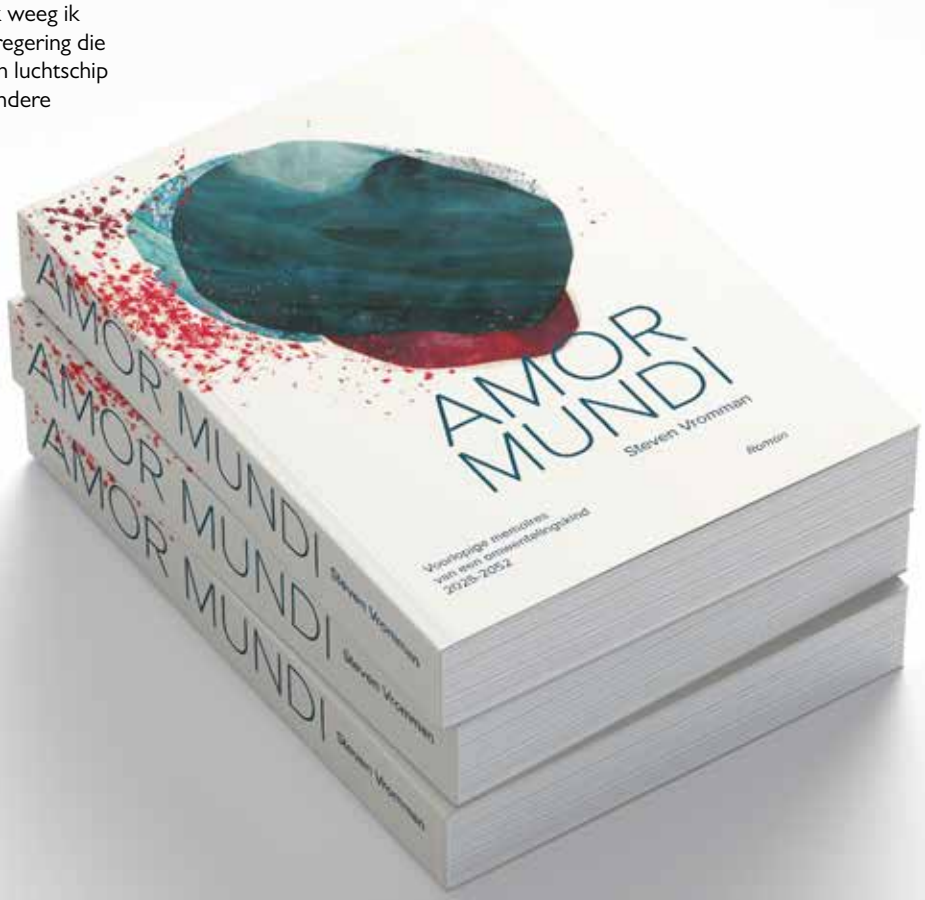

Hemelwater
(Evolis, Kortrijk)

Leander Depypere

De afgelopen jaren nam ik tijdens mijn eindeloze slentertochten door eigen streek bijna dagelijks foto's die ik vervolgens met een paar simpele klikken en vergezeld van een ludiek bijschrift de wijde wereld instuurde. Niet zozeer om met mijn leven te koop te lopen of om mensen te vervelen met mijn bezigheden, maar eerder vanuit een onweerstaanbare drang om er op uit te trekken en mijn nabije omgeving te ontrafelen en te verbeelden. Alleen al de gedachte aan het volgend vrij moment waarop ik zachtjes de voordeur achter me kan dichttrekken om er gewapend met mijn camera op uit te trekken doet me deugd. Het laat me toe om even de dagdagelijkse beslommeringen uit de gedachten te bannen en door mijn lens te speuren naar schone rust of rustige schoonheid. Ik ben er nog niet helemaal uit of ik nu het alleen onderweg zijn of eerder de zoektocht naar dat ene beeld zo fascinerend vind. Vermoedelijk is het een combinatie van beide, maar wat vaststaat is dat ik er rustig van word. Noem het gerust een vorm van onthaasting, escapisme ('landscapisme'?) of mindfulness.

Toen het Streekfonds West-Vlaanderen me vroeg of ik een selectie van mijn beelden wou bundelen in een boek ten voordele van Een Hart voor West-Vlaanderen kreeg ik een unieke kans om een aantal foto's te onttrekken aan de digitale maalstroom en als een tastbaar beeldverhaal naar buiten te brengen. Het boek 'Dwaallicht' is de neerslag van een eigenzinnige zoektocht naar de ziel van een landschap dat door onze niet aflatende drang naar welvaart en groei kopje onder dreigt te gaan.
Het fotoboek is binnenkort beschikbaar bij boekhandel Theoria, maar kan nu al worden besteld in voorverkoop. **Meer info: www.ogenbliksem.com/dwaallicht.**

Nachtploeg

Zoom Meeting
(De Venning, Kortrijk)

Dwaallicht
(De Palingbeek, Zillebeke)

ELS DEPREZ

DANNY NEEMT VEEL HOOI OP DE VORK

Bij Natuurpunt kunnen we niet zonder mondige praters en sterke doeners. Iedereen die Danny Deceukelier, de trekker van het vrijwilligersteam, een beetje kent, weet tot welke categorie hij behoort. Maar als hij praat over het natuurbeheer van de vele gebieden die Natuurpunt Zwevegem rijk is, weet hij niet van ophouden. Danny is conservator van de percelen gelegen in Moen, Otegem en Sint-Denijs, in totaal ongeveer 30 ha. Benieuwd als we zijn, willen we graag weten hoe hij dat klaarspeelt.

↑ *Danny Deceukelier*

↓ *Inheemse snorzweefvlieg en stadsreus op dezelfde bloem*

Over hoe alles letterlijk en figuurlijk gegroeid is

Bij Danny thuis word ik verwelkomd aan een zomerse tuintafel en hij heeft geen vraagjes nodig om in gang te schieten:

"Ik ben een all-rounder maar in niks een expert: van veel weet ik altijd wel iets maar van iets weet ik nooit alles. Mijn jeugd heb ik versleten in een nat bosje achter ons huis, dat was de prille kennismaking met de natuur. Verder heb ik beroepshalve meer dan 20 jaar in de sociale sector gewerkt, vooral dan als begeleider bij natuurbeheer, zo heb ik veel ervaring opgedaan. Maar het was in het jaar 1991 dat het serieus is beginnen kriebelen toen ik mij ter gelegenheid van de opening van het Mortagnebos ingeschreven heb voor een cursus Bosbouw en Natuurontwikkeling. In 1994 vertegenwoordigde ik de lagere school van ons dorp in de Minaraad. Door op één van de vergaderingen een vraag te stellen over bebossing had ik de aandacht van Eddy Loosveldt en Frans Dejonghe getrokken. Een tijdje later stonden ze beiden aan mijn deur met de vraag of ik geen bestuurslid wou worden bij het nieuw op te richten bestuur van - in die tijd nog - Natuurreservaten."

"Op 24 juni 1995 heb ik het beheer van de Oude Spoorweg overgenomen van Frans. Ik deed dat alleen en toen nog met de zeis. De Oude Spoorweg en de Vaarttaluds waren de eerste gebieden die we in beheer hadden. Aan de overkant van het Kanaal Bossuit-Kortrijk lag nog een strook spoorwegbedding die volledig verbraamd was en die ik in drie maanden tijd ontwikkeld heb tot een nieuw en waardevol natuurgebiedje. Een perceel naast de bedding kwam er later bij en werd in samenwerking met de gemeente en door vrijwilligers beplant. Samen met de nieuwe natuurgebieden die erbij gekomen zijn heb ik zo stilaan een beheerploeg rond mij kunnen verzamelen. Ter gelegenheid van begeleide wandelingen en activiteiten van Natuurpunt Zwevegem bieden gemotiveerde geïnteresseerden zich spontaan aan om mee te helpen."

Een beheerploeg leiden, hoe doe je dat?

"Door jarenlang met mensen te werken heb ik ervaring opgedaan om een ploeg te leiden. Ik heb een team van 15 fantastische mensen en kijk er telkens naar uit om iedereen terug te zien. Weinigen haken af en één van de trouwste beheerders is een zeer krasse 85-plusser. De jongsten zijn twintigers. Ook de vrouwen laten zich niet kennen en doen iedere keer meer dan hun deel van het werk. Ik zorg dat er werk is voor iedereen en probeer zoveel mogelijk de groep samen te houden. Onze koffiepauze met bijhorende madeleintjes (koekjes) wil niemand missen: ' 't ès were proper hé Danny', zeggen ze dan, en dan lach ik terug: 'maar 't hoeft niet proper te zijn hé…'. Als ik van op afstand de inzet van de mensen zo nu en dan eens bekijk dan maakt dat mij gelukkig. In de maand januari houden we, na eerst een paar uurtjes werken, een bedankingsreceptie in onze loods."

In feite zit Danny al heel de tijd te popelen om mij het Braebos te laten zien

Eenmaal in het Braebos, tussen metershoge wilde peen en Sint-Jacobskruiskruid vindt Danny zijn natuurlijke draai helemaal.

"Ik kijk en stem het beheer van een gebied af op wat er op dat moment groeit, op wat zoemt, op wat kruipt en op wat vliegt. Als ik rondloop kan ik uren doen over een paar tiental meter, zo geboeid ben ik door al dat leven. Ik kan het mij ook permitteren hé want als ik thuiskom heb ik eten, haha! In mijn carrière heb ik al heel wat akkerland omgevormd tot natuurgebied. In het Braebos - ooit allemaal bemeste percelen - komen dankzij volgehouden beheer op alle percelen orchideeën voor."

"Ik lees veel over natuurbeheer, zo bouw ik kennis op. Op één perceel pas ik sinusbeheer toe: je start vroeg in het jaar met het maaien van een sinuspad, dit is een slingerend pad doorheen je terrein. Binnen het sinuspad is het windluwer en kunnen vlinders zich opwarmen, hun territorium vinden en zich voortplanten. Later in het seizoen maai je alles binnen het pad. Tijdens de zomermaanden kan je, deels je eerste pad overlappend en deels op een nieuwe zone, een tweede sinuspad maaien om dan op het einde van de zomer opnieuw alles te maaien binnen het tweede sinuspad. Op die manier verkrijg je variatie in de vegetatiehoogte en niet onbelangrijk: er blijft altijd een deel oude vegetatie staan waar insecten kunnen overwinteren."

"Als we ooit eens grote percelen mogen bebossen wil ik zeker eens gebruik maken van het kloempsysteem. Deze manier van werken heb ik via de bosgroep leren kennen. In werkelijkheid zijn het

boomplantcirkels met een diameter van 8 m. Ik zou gaan voor een plantdichtheid van 2 x 2m, dan heb je niet altijd loodrechte stammen want in natuurgebied is dat ook niet nodig. De verschillende boomcirkels staan 12 m tot 15 m van elkaar verwijderd. Eigenlijk is het de bedoeling om minstens één volwaardige boom te hebben per kloemp. Het voordeel van het kloempsysteem is dat de open ruimte tussen de kloempen lange tijd een interessante ruigte kan blijven.

Voor de natuur en voor de mensen

"Waarom doe ik dit allemaal? De natuur is voor mij dat andere leven, weg van dorp en stad, dat wij nodig hebben om als mens te kunnen overleven. Corona heeft aangetoond hoeveel nood er is aan natuur, de paden waren platgelopen vorig jaar. Van het maaien daarna was geen sprake meer. Beheer gebeurt in de eerste plaats voor de natuur zelf. Beheerders zorgen dat wandelaars kunnen ontspannen, dat de paden gemaaid zijn, anderzijds ook dat ze soms afgesloten zijn met de nodige bordjes waarom dit zo is, bijvoorbeeld tijdens het broedseizoen. Mijn relatie met aanpalende landbouwers draait evenzo om respect. Wij maaien de perceelsgrenzen minstens éénmaal per jaar."

Heel veel hooi op de vork

"De keerzijde van de medaille is dat ik altijd werk zie. Zelfs als ik in andere natuurgebieden wandel zie ik wat er zou moeten gedaan worden, die passie laat mij niet los. In de jaren 90 vond ik hier nog eikelmuizen in de nestkastjes. Bij nieuwe aanplantingen proberen we met de juiste plantkeuze een optimaal leefgebied voor dit diertje te creëren. Tweemaal per jaar inspecteer ik de nestkastjes en maandelijks controleer ik ook een peilbuis op de vaarttalud om de grondwaterstand op die locatie op te volgen. Spijtig dat er voor mezelf weinig tijd overblijft voor verdere soortendeterminatie, we zouden op basis daarvan ons beheer kunnen bijsturen.

Ik deed hier onlangs ook een - voor mezelf toch - merkwaardige waarneming: in het Braebosje heb ik de stadsreus gespot, één van onze grootste zweefvliegsoorten, je ziet ze op de foto naast de meer bekende snorzweefvlieg."

"Het afvoeren van het maaisel is iets wat voor Natuurpunt goedkoper, zelfs gratis zou moeten zijn. In een nat jaar zoals nu zal dit een flinke duit kosten. Onze centjes zie ik liever benut om gronden aan te kopen."

"En tja, niet alles wat we plannen geraakt af, maar de vooropgestelde doelen worden met extra werkdagen meestal bereikt. Eén ding staat als een paal boven water: onze persoonlijke vakantie doe ik passen in de planning van ons natuurbeheer. En zelfs als het werk niet gedaan geraakt, dan kan je nog altijd genieten want dan is het nog altijd heel schoon hier…"

↓ *Natuur op haar best in de boomgaard van het Braebos*
↓ ↓ *Maaibeheer in het Braebos*
© Danny Deceukelier

DE SPEELHOED
SPELMATERIAAL VOOR IEDEREEN
www.despeelhoed.be
Stationsstraat 25 • 8880 Ledegem

Houten speelgoed
·
Webshop
·
Verhuur volksspelen, gekke fietsen & gocarts

GROOT HANDBOEK GENEESKRACHTIGE PLANTEN
door Dr. Geert Verhelst

- Het Nederlandstalige standaardwerk voor fytotherapie, dat nu aan zijn **10de druk** toe is
- Met een grondige inleiding over inhoudsstoffen, werking en bereidingswijzen
- Bevat, met zijn 719 pagina's, 203 uitgebreide monografieën van geneeskrachtige kruiden, gebaseerd op recente wetenschappelijke literatuur
- Bevat 200 compactere kruidenfiches van minder gekende kruiden, van kruiden die in de vergetelheid zijn geraakt en van "gevaarlijke" kruiden, die met de nodige omzichtigheid moeten gebruikt worden.
- Met een zeer uitgebreid repertorium
- Geïllustreerd met talrijke kleurenfoto's

VP €155,00 - ISBN: 9789080778467 - Uitgever: BV Mannavita
Verkrijgbaar in elke bio- & natuurwinkel of op bestelling bij uw boekhandel

ZONNEBERGWANDELING

BERNARD DECOCK

De Zonnebergwandeling verscheen in 2006 in Klimop aan de hand van Frans Dejonghe zaliger (†2014), bezieler voor het openhouden van trage wegen. In de beschrijving haalde hij het probleem van de afgesloten Heynholwegel aan: *"Achter de kapel lag tot voor kort een voetweg, de Heynholwegel, maar die is afgesloten door een particulier. De zoveelste in een rij van verdwijnende trage wegen"*. Frans bleef het probleem bij het gemeentebestuur aankaarten en in juli 2013 meldde de burgemeester van Zwevegem dat de wegel in 2014 heropend ging worden na een gerechtelijke procedure van ongeveer 20 jaar. We pasten de wandeling aan en namen de Heynholwegel in het parcours op, hetgeen waarschijnlijk de bedoeling van Frans geweest zou zijn. We wandelen op rustige wegen, stapsteentjes en landbouwwegen in een licht golvend, hoofdzakelijk agrarisch landschap met een relatief open veldstructuur. Op de kam tussen het Leie- en het Scheldebekken kunnen we van een spectaculair vergezicht genieten.

Gegevens:

- **Startpunt:**
  Kapel Milanen,
  Bellegemstraat, Zwevegem.
  Er is parkeergelegenheid in de statige Kapel Milanendreef. Vlakbij de kapel bevindt zich een halte De Lijn: Halte Zwevegem Kapel Milanen.

- De wandeling is ongeveer 8,7 km lang
- De wandeling is niet geschikt voor rolstoelen
- Goede wandelschoenen worden aanbevolen

Download de wandeling via deze QR-code of www.natuurkoepel.be/wandelingen_klimop

WANDELPARCOURS

1 Vertrek aan de kapel van Milanen. Stap de Kapel Milanenstraat rechtdoor in (Het straatnaambordje Kapel Milanenstraat bevindt zich rechts van de kerk. Je kan ofwel links of rechts van de kapel starten). De Kapel Milanendreef met zijn oude prachtige gewone en bruine beuken laten we dus achter ons liggen. De dreef werd net na Wereldoorlog I heraangeplant. De beuken zijn dus meer dan honderd jaar oud. Negeer de eerste afslag van de straat naar rechts (blijf rechtdoor stappen – volg fietsknooppunt 69). Stap juist na een huis, gelegen aan een diepe gracht van de Slijpbeek, een grindweg (de Kapelweg) naar links op (richting wandelknooppunt 15). Het stukje grind loopt onmiddellijk in een stapsteentje over.

2 Het stapsteentje van de Kapelweg loopt langs de Lettenhofbeek. Het riviertje werd met betonstenen ingedamd. Let op de talrijke voornamelijk stikstofminnende flora die op de bedding groeit (brandnetel, boerenwormkruid, smeerwortel, berenklauw, wilde peen, …). Hier en daar zie je de ranke aren met paarse bloemen van de gewone of grote kattenstaart (*Lythrum salicaria – Salicaria* is afgeleid van Salix (wilg), de vorm van het blad lijkt op die van de wilg).

Let op de waterzuivering van de boerderij rechts op het einde van het stapsteentje. Op een bord staat de werking van de zuivering uitgelegd. Af en toe kun je horen hoe het voorbezonken water in put omzoomd met lisdodden wordt gepompt. Blijf rechtdoor stappen (blijf wandelknooppunt 15 volgen). Waar de grindweg naar links afbuigt, stap daar rechts een stap steentje richting knooppunt 15 op. Links krijgen we in de verte een zicht op een bosje op Den Helder. De Kapelweg mondt vervolgens in de Sint-Denijsstraat uit. Negeer de Kastanjeboomstraat links (volg knooppunt 32). Stap door tot aan de Drie Linden kapel (knooppunt 32) in de bocht van de straat.

3 Hou links om naast de hoeve De Drie Linden een brede landbouwweg op te stijgen (richting knooppunt 31 – Ter Eeckenweg). De hoeve, waarvan de geschiedenis teruggaat tot in de 18e eeuw, heeft een druk bezochte hoevewinkel en korte ketenshop (www.hoevededrielinden.be). Stap de brede landweg tussen de akkers op.

4 Ondertussen krijgen we rechts een glimp van de stenen korenwindmolen Ter Klare te zien. De molen is ingeplant op het hoogste punt van Sint-Denijs (76 m). Vergeet ook niet achterom te kijken voor een zicht op Zwevegem. Na een stevige klim (ongeveer 28 m hoogteverschil) komen we uit in de Perrestraat. Het uitzicht op het dal van de Schelde is grandioos. Voor ons in de verte ligt links het Orveyt- en meer naar rechts het Mortagnebos. Stap de Perrestraat naar rechts in (richting knooppunt 89). Volg de straat en geniet van het mooie uitzicht. Sla de Vinkestraat naar rechts in. Negeer de Beerbosstraat links. Ga Meulemeesters kapel op de hoek voorbij en sla na ongeveer 20 m het stapsteentje, de Heynholwegel links in. We dalen het gebied de Zonnebergen af.

5 Het pad kronkelt rond een grote villa en loopt vervolgens op de straat 6 Heynholwegel uit. Stap de straat uit. Sla de Drielindenstraat naar links in.

7 Stijg op, om na ongeveer 220 m de Koutermanstraat rechts in te slaan. We dalen verder af. Stap de Slijpbeek voorbij. Sla een zijtak van de Koutermanstraat rechts in (volg knooppunt 11). Het lijkt alsof we naar een boerderij stappen. Hou rechts (volg knooppunt 14) en stap langs de onthaalhoeve Renard-Lachat (www.renardlachat.be) voorbij. Het pad kreeg kortgeleden de naam Zonnebergstraat mee. Let op de kapel onder een grote paardenkastanje. Stap na de boerderij een brede veldweg naar links op.

Stap de Sint-Denijsstraat naar links in om na de "Freezebeeze" de Kapel Milanenstraat rechts in te stappen. De straat werd aan één kant met elzen afgezoomd die betere tijden gekend hebben. Aantasting door de pseudoschimmel *Phytophthora alni?* Wanneer de schimmel in de wortels zit, dient in principe de gehele boom te worden gerooid om verdere infectie van elzen in de omgeving te voorkomen. Negeer een afslag naar rechts om terug bij Kapel Milanen uit te komen.

KAPEL MILANEN

De Milanenkapel of Kapel Milanen (in de volksmond kapelle Meloane) is waarschijnlijk ontstaan tijdens de eerste helft van de 16de eeuw. Op het Weens exemplaar van de Kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778) is de kapel vrij duidelijk weergegeven met aanduiding van "C(hape)lle S(ain)te Milane". De kapel was gelegen in een bos(rand) omgeving en langs de omgevende wegen zijn opgaande bomen gekarteerd. Ze werd tot driemaal toe herbouwd. De neogotische kapel werd de laatste keer in 1846 herbouwd door architect Jean de Bethune uit Marke. Ook de 11 kleurrijke glasramen van de kapel werden door die architect ontworpen en beelden de patroonheiligen van de familie de Bethune uit. Inscripties in de zuilen van het portaal van de neogotische Milanenkapel geven het jaartal 1847 aan (het jaar van de inwijding van de kapel). De tekst boven de inkomdeuren van de kapel "Onze-Lieve-Vrouw van den vrede bid voor ons" werd pas na de oorlog aangebracht. Vanuit de dreef wordt het oog van de wandelaar getrokken op de hoge puntgevel met aandaken en klokkentorentje (portaalzijde), en op de spitse lancetvensters van de kapel.

Waar de kapel zijn naam aan ontleent is niet duidelijk. Enkele naamverklaringen zijn gebaseerd op de (West-)Vlaamse toponymie: de kapel zou ten midden van lanen liggen, vandaar "midlanen". Een andere verklaring verwijst naar de legende van verdwaalde Rome- en Jeruzalembedevaarders die een 'miraculeus' Mariabeeldje meebrachten uit Milaan.

Let op een oude, gekandelaarde kapellinde aan de oostzijde van de kapel. Op basis van vergelijkbare stamomtrekken van andere lindebomen zou de linde er al gestaan hebben bij de laatste herbouw van de kapel in 1846. De boom zou dus meer dan 170 jaar oud zijn. De zwaarste omtrek van de stam of stoof bedraagt 288 cm.

MIKE VAN ACOLEYEN

CONSUMENTENACTIVISME

Misschien herinner je je het artikeltje uit de wintereditie van Klimop nog. Een artikel over plastiek en verpakkingsafval: hoe bedrijven zich schuldig maken aan oververpakking en veel te veel onnodig plastic rond hun producten wikkelen. Een probleem waar wij als consument dan maar mee te delen hebben? Wij moeten het sorteren en laten afvoeren, terwijl we helemaal geen vat hebben op wat dan met dat plastic gebeurt. Kijk eens op Nederland 2, een uitzending van Pointer over de uiteindelijke bestemming van plastic : https://pointer.kro-ncrv.nl/zo-verdien-je-geld-aan-plastic-afval-de-zee-over-sturen. Maar we kunnen iets doen aan de verpakking tsunami, door oververpakking op te sporen en te rapporteren.

We hebben als consument echter nog veel meer macht in handen dan enkel ons te informeren en misstanden te rapporteren. We zijn namelijk niet verplicht om verpakkingen te kopen. Ik werd na het vorige artikel door de verpakkingsvrije winkel 'Zonder meer' uitgenodigd om eens langs te komen om te zien dat het eigenlijk niet eens zo moeilijk is.

Ik ben nog niet op die uitnodiging ingegaan, al lijkt me een potje verpakkingsvrij koken echt wel leuk. Maar de respondent heeft uiteraard meer dan gelijk. We kunnen als consument effectief iets doen. Laat ons eens de mogelijkheden van consumenten activisme overlopen. De eerste stap is uiteraard de eenvoudigste. Wil je minder afval, koop dan minder afval. Koplopers zijn de winkel 'Zonder meer', de bio-eco-fair shop in de Rijselsestraat 51 te Kortrijk. Er zijn er nog, Bij-zonder in Oudenaarde, Ohne in Zwalm en Gent, de Grutterij in Oostkamp, Modest in Oostende, en dan nog verder in Sint-Niklaas, Hasselt,… Echt dicht gezaaid zijn de verpakkingsvrije winkels nog niet, maar wie zoekt kan er best wel eentje vinden.

En er komen er wel steeds meer en meer. Als we het over transitie hebben, of de overslag van traditioneel naar duurzaam, spreken we over 'emerging Davids' en 'greening Goliaths', vergeef me het Engels. De verpakkingsvrije winkels zijn Davids, kleine initiatiefjes die gewapend met een slinger de grote en tot de tanden gewapende Goliath-reuzen te lijf durven gaan. De Bijbel geeft de uitslag, David overwint Goliath, tegen alle verwachtingen in. Zal het ook zo lopen in de realiteit? De experts spreken over greening Goliaths. Ook de grotere supermarkten zien de bui hangen en nemen, eerst schoorvoetend en nadien wat vlotter, maatregelen om minstens een deel van hun assortiment verpakkingsvrij aan te bieden. Als consument kunnen we beide aanmoedigen, een David bezoeken om ervoor te zorgen dat ze gezond en vitaal blijven, en een Goliath om ze te bevestigen daar waar ze hun eerst stapjes zetten.

We kunnen het ook wat actiever aanpakken bij die Goliaths. Het actiemodel heet 'plastic attack'. Helaas iets minder geschikt in corona tijden, want je doet het in groep. Via internet of op een andere manier spreek je af met een aantal gelijkgezinden. We gaan allemaal samen in één bepaalde winkel onze week inkopen doen. We kopen alles wat we willen, ontdoen het dan samen van alle overbodige plastic en verpakking en laten dat achter in de winkel. Die kunnen daar niets op zeggen. Ze zijn immers wettelijk verplicht om het verpakkingsmateriaal te ontvangen. Het signaal wordt wel gegeven: als we kosten en last hebben van al dat verpakkingsafval, dan kunnen we misschien best voor een andere strategie kiezen. Een plastic attack is echter vaak vooral een symbolische daad. De persaandacht is uiteraard meegenomen, maar het werkt pas economisch als je het week na week in dezelfde winkel zou herhalen. Plastic attacks vonden plaats in 2018 en 2019. Laat ons hopen dat ze na het corona intermezzo weer opduiken, in alle regio's van het land.

Er is nog consumenten activisme dat op dezelfde leest is geschoeid. Zet de oververpakking in de distributie in een slecht daglicht, want daar zijn de warenhuizen uiteraard gevoelig voor. Ik ben blij dat de beelden van Albert Heijn met steeds maar weer nieuwe vormen van oververpakking het internet rondgaan. Eerst blijven dergelijke berichtjes uiteraard in kringetjes van gelijkgezinden cirkelen, maar ze kunnen uitbreken. En als ze tot bij de marketing verantwoordelijken van het warenhuis geraken, niet één keer maar meermaals, dan is het doel bereikt. Kleine duwtjes in de goede richting kunnen de tanker van koers doen veranderen. Klachtenbrieven en ideeën in ideeënbussen werken ook.

↑ *Verpakkingsvrije winkel Zonder Meer © Johan Moreels*

Merk op, ook in dit artikel vermeld ik één warenhuis in het bijzonder: Albert Heijn. Hopelijk lezen ze Klimop. Eéntje benoemen en beschamen werkt beter dan in het algemeen over 'de warenhuizen' te spreken. Al zijn de anderen ook geen heilige boontjes.

Heb je meegedaan aan de challenge 'februari zonder supermarkt'? Ook dat is zuiver consumenten activisme. We moeten niet noodzakelijk naar de Davids op zoek gaan, want ook de groenteboer op de hoek verkoopt zijn producten met veel minder verpakking. Logisch, verpakking dient om twee redenen: goederen beschermen op hun weg tussen producent en consument en reclame maken. De boer, of in het algemeen de korte keten, heeft op beide domeinen een voordeel. De producten nemen een korte weg naar de consument. Geen wikkelfolie, geen oververpakking nodig, de groenten gaan rechtstreeks de boodschappenmand in.
Nog eentje om het lijstje af te sluiten. Niet echt voor verpakkingsafval, maar voor een andere kwaal: de geprogrammeerde veroudering. Bedrijven maken producten, vaak elektronica, met een beperkte levensduur. Want als een apparaat stuk gaat dan zal de consument een nieuw moeten kopen. Niet zo! We kunnen net als voor oververpakking het probleem rapporteren: www.test-aankoop.be/te-rap-kapot. Maar je kan het ook zelf repareren, zelfs de apparaten die niet bedoeld zijn om te repareren. Een mooie website is https://nl.ifixit.com.

Ze geven handleidingen hoe je de geprogrammeerde veroudering van bedrijven te slim kan af zijn, met uitgebreide instructies en zelfs met tools die normaal niet echt op de markt zijn. Ze stellen zich als volgt voor: "iFixit is een wereldwijde gemeenschap van mensen die elkaar helpen dingen te repareren. Laten we de wereld repareren, één apparaat tegelijk."
Voor mij is dit helaas geen oplossing, ik heb twee linkerhanden. Maar ook daar is een oplossing voor: de repair cafés. Vrijwilligers met verstand van zaken en vaak pakken ervaring buigen zich over mijn toestel, hoe oud het ook mag zijn.

We hoeven dus als consument niet bij de pakken te blijven zitten. Ons wordt van alles ingepompt via onvermijdbare reclame. We worden langs alle slinkse en andere wijzen aangezet om toch maar steeds meer te consumeren. Maar we hebben de vrijheid om te zeggen: op onze voorwaarden! Niemand is verplicht de mode te volgen en nog goede kleding weg te doen omdat het niet meer in die mode past. Niemand hoeft de verpakking te pikken die men ons als noodzakelijk wil verkopen. We hoeven niet slaafs de opgelegde levensduur van apparaten te volgen. Uiteindelijk zijn al die producenten en warenhuizen niets zonder ons, de consument. De macht ligt bij ons, we moeten dat alleen maar durven te geloven, en we moeten ons organiseren om de macht van het getal uit te spelen.

ÖkoFEN

De specialist in
centrale verwarming met pellets

Nieuw!

ZeroFlame technologie

› Zuivere verbranding

› Fijnstofemissies nauwelijks meetbaar

Meer informatie:
www.okofen.be | info@okofen.be | +32 (0)56 72 36 30

RIKA®

THE BEST THING ABOUT ADVENTURES IS COMING HOME.

rika.be
Importeur: Stroomop.be

STAP OP 10 MET ONS MEE OKTOBER OP DE KLIMAATMARS

Neem een **spons** mee om de sponswerking van de natuur te demonstreren.

POST-CORONA? BACK TO THE CLIMATE.

Stap op 10 oktober met Natuurpunt mee in de Klimaatmars, en roep onze beleidsmakers op om natuur nog meer uit te spelen in het klimaatrobuust maken van ons land.

Het laatste IPCC-rapport van de Verenigde Naties is glashelder: klimaatverandering gaat sneller dan verwacht, is wijdverspreid en intenser. Maar we kunnen iets doen: zo snel mogelijk de uitstoot van fossiele brandstoffen afbouwen. Ook de natuur kan haar steentje bijdragen om de ergste effecten van klimaatverandering tegen te gaan.

- Doe voor vertrek richting Brussel je **Natuurpunt-outfit** aan en neem - als je dat hebt - een **Natuurpuntvlag** mee.
- We verzamelen om **10u45** aan het station van Kortrijk om samen de trein te nemen naar Brussel..
- Om 14 uur trekt de klimaatmars zich op gang.
- **Geef een seintje aan nele@natuurkoepel.be** indien je wil meegaan!

EN

JIJ WAT DEED JIJ OP 10 OKTOBER 2021?

We spoelen 50 jaar vooruit en belanden in het jaar 2071.

Onze planeet doet het beter. We stoten nauwelijks nog broeikasgassen uit, de temperatuur is stabiel, de biodiversiteit floreert, steden zijn groen, de lucht is helder en politici voeren een rechtvaardig klimaatbeleid waar iedereen beter van wordt. Weet je nog, die zondag 10 oktober 2021? Toen we met zoveel op straat trokken en krachtige acties van onze politici eisten? Toen hebben burgers weer alles in beweging gezet. Wij waren erbij. Jij ook?

De pandemie zette onze levens op zijn kop en legde de ongelijkheden in onze wereld pijnlijk bloot. Maar we leerden ook dat verandering mogelijk is.

De straffe klimaatprotesten van de voorbije jaren plaatsten de klimaatcrisis hoog op de politieke agenda. En terecht. Klimaatverandering is een feit en natuurlijke evenwichten worden verstoord.
Nu al voelen miljoenen mensen - vaak de meest kwetsbare op deze wereld - de gevolgen van de opwarming van de aarde. Dat is onrechtvaardig. Na anderhalf jaar in ons kot schieten wij daarom weer in actie. Dit is het moment: laten we alles bij het oude of kiezen we voor een wereld die solidair, duurzaam en eerlijk is?

Kruis zondag 10 oktober aan in je agenda en doe mee met onze grote klimaatactie #BackToTheClimate

Hoe die precies zal verlopen, hangt af van de geldende gezondheidsmaatregelen. **Maar dat we met veel mensen heel luid onze boodschap laten weerklinken, staat vast.**

BackToTheClimate.be

VUJ: Nicolas Van Nuffel, Klimaatcoalitie, Tweekerkenstraat 47, 1000 Brussel. Niet op de openbare weg gooien.

EEN GAMMA AAN GRAZERS

De zogenoemde kwakkelzomer is over het algemeen goed voor onze natuur geweest. De zonnekloppers, zoals vlinders, waren dan wel iets minder zichtbaar. Maar de vegetatie groeide lustig en bleef lang sappig groen. Vooral bij hooilandbeheer krijgen sommige beheerders stress: te nat om te hooien of te nat om met machines op te rijden. De paadjes groeien dicht of infoborden worden overgroeid. Er bestaat een manier om minder te moeten maaien, en dat is de inzet van grazers. Er zijn heel veel soorten en daarvan bestaan heel veel rassen. Elk met zijn eigen beheer eigenschappen, maar ook met zijn eigen noden. In dit artikeltje geef ik wat meer uitleg.

BRECHT DEMASIÈRES

HOE WAS HET VOOR DE MENS?

Vroeger zwierven kuddes van wilde grazers rond over grote vlaktes zoals meersen, heidevelden, etc. Deze grote grazers zijn nu uitgestorven of gedomesticeerd. Nu blijven vooral nog kleine grazers over zoals haas, gans en ree. Deze hebben geen erg grote populaties waardoor ze niet gebruikt werden als grazers. Men heeft nog geprobeerd de oergrazers van onze contreien te vinden, maar helaas, uitgestorven voor altijd. De beste pogingen waren terugkruisingen door de gebroeders Heck (1892-1983), toenmalig dierentuin eigenaars, die door middel van kruising het heckrund ontwikkelen (fenotype van de oeros). Andere pogingen gebeurden met de tarpan (Europees oerpaard). Ondertussen stonden de gebroeders Heck op de most wanted lijst van Rusland wegens export van dieren naar Duitsland (in oorlogstijden). Ze zijn gevlucht en hebben in Afrika nog een bepaalde zebra proberen ontwikkelen. In die tijd was dit allemaal bedoeld voor jacht en prestige. Gelukkig zijn zulke gekke professors nu aan banden gelegd, of er zou wat rondlopen: mammoeten op de vaarttaluds en glyptodons in de Gavers... We moeten eerder aan de slag met de dieren die nu nog bestaan.

WAAROM DIEREN INZETTEN?

Verschraling door begrazing is een traag proces, maar dat is niet per se slecht. Vaak wil de beheerder te snel gaan verschralen terwijl een tragere evolutie van rijk naar arm eigenlijk beter is. Een grazer eet vegetatie, en dat zorgt voor verschraling. Anderzijds doet het zijn behoefte ter plaatse waardoor je (punt)bemesting krijgt, maar de input is altijd kleiner dan de output. Sommige soorten hebben een latrine (één of meerdere hoekjes waar ze hun gevoeg doen). Bij de ene soort kan je het nog gemakkelijk weghalen, bij de andere niet. Uitwerpselen van grazers zijn trouwens een bron van diversiteit. Niet enkel de strontvlieg floreert hierop, ook de mooiste vlinder komt hierop sappen opzuigen. Op de grazer zelf komen ook dieren af (meestal parasieten)en deze worden dan weer gegeten door anderen. Of vogels komen gewoon losse vacht halen voor hun nest. In de meest natuurlijke systemen laat men gestorven grazers liggen en komen de aaseters ook in het gebied. dat kan wel de nodige commotie geven zoals gebeurd in de Oostvaardersplassen in Nederland. Maar een wildcamera op een kadaver gericht geeft heel wat mooie beelden. De terugkeer van de raaf is hieraan te danken.

↓ *Heckrunderen*

Wanneer je laat begrazen in plaats van te maaien, verandert ook het uitzicht van het hooiland (met uitzondering van stootbegrazing of te grote kuddes). En zit meer structuur in omdat onze herkauwers voorkeuren hebben waardoor de ene plantensoort meer kan doorgroeien dan de andere. Of ze eten het een liever vroeger of later in het jaar. Bepaalde planten kunnen bijvoorbeeld de bevalling opwekken en worden dus in de periode gegeten wanneer er geworpen wordt (bv. vrouwenmantel). Ook de hoekjes en kantjes waar een maaimachine niet gemakkelijk aan kan, worden meegenomen door dieren.

OP ZIJN PLEK

De keuze van grazers is meestal niet aan de beheerder, maar aan de situatie. Op Schiermonnikoog zet men Sayaguesa runderen (Spaans) in omdat zij goed tegen weersverschillen kunnen: bij hitte gaan ze niet de duinpoelen gaan opentrappelen als verfrissing. Op andere plekken willen ze dat dan wel weer. Tal van wespen en bijensoorten hangen af van stierkuilen

(stoeiputjes) om hun eieren in af te zetten. Zo komt de steilrandgroefbij weer voor in gebieden waar stieren en hengsten weer mogen stoeien. Op andere plekken wil men meerjarige vegetatie volledig tegengaan. Zo zet men varkens in op de Waddeneilanden om de boel eens goed om te woelen zodat de zeevogels daar willen broeden. Of eenmalig in bosgebieden om jonge kiemen meer kans te geven.

De juiste omheining en infrastructuur is een vereiste. Voor een koe volstaat een dubbel prikdraadje, maar voor een geit zet je een hoge ursusdraad en moeten er ook "speeltuigen" zijn, want als een geit zich verveelt, dan zal hij/zij met zekerheid uitbreken. Vee sluizen om mensen toe te laten tussen de dieren is leuk maar dan moet er voldoende ruimte zijn. De gemiddelde instagrammer kent de afstandsregel niet van een natuurgrazer en zou snel te dicht komen. In

streken waar de wolf sinds kort voorkomt zien we ook dat een lieflijke Galloway stier toch die lange hoorns weet te hanteren op bezoekers die te dicht komen.

Om grazers in te zetten moet je genoeg plaats hebben (1 grootvee/ha/jaar bij rijke vegetatie) en grazers zijn kuddedieren die dus nooit alleen mogen staan. Als je geen groot gebied hebt kan je nog halftijds of stootbegrazing uitvoeren. Probeer ook altijd de lokale veehouder in te schakelen, dan kan je achteraf nog een lekker stukje eerlijk natuurvlees krijgen. Hou rekening met de noden van de dieren, hun gezondheid komt op de eerste plaats. De meeste grazers die in de natuur ingezet worden, zijn natuurlijk erg taai en kunnen wel tegen een stootje bv. de Hooglanders of Galloways die grazen in de sneeuw en ijzige wind van Schotland.

Hierbij ook enkele leuke voorbeelden uit onze streek.

← *Wolvarken*
↑ *De Drentse heideschapen in het Wijmelbroek of villaplasjes die het wilgenopschot tegengaan.*
↓ *De Amiatina ezels uit de groene long in Kuurne (de merrie is helaas deze zomer gestorven)*
↙ *De Herreford runderen op 't Schrijverke in Marke*
© Brecht Demasières

OP VERKENNING IN HET RIJK DER ZWAMMEN

Alle levende wezens worden verdeeld in 5 rijken (dus 5 grote afdelingen) en hiertoe behoort het rijk der zwammen. Omdat ze grotendeels een verborgen bestaan leiden wordt hun aantal dikwijls onderschat. Eigenlijk bestaan er bijzonder veel soorten zwammen. Ze zijn echter enkel goed zichtbaar tijdens de voortplantingsperiode. Meer dan 100.000 soorten zijn goed gekend en beschreven.

CHRISTINE HANSSENS

© Christine Hanssens

Veel zwammen verrassen ons regelmatig omwille van hun uiterlijk en hun pracht. Zo vinden we bij ons **de grote aderbekerzwam** *(Disciotis venosa) (afb. 1)*. In vorm en grootte lijkt hij op een dessertbordje met grof gerimpeld oppervlak. Zijn onderzijde is wittig en licht donzig. "Venosa" wijst erop dat de soort giftig is. Bij ons werd hij ooit gevonden in de nabijheid van het kasteel 't Hooge te Kortrijk.

Bijzonder opvallend zijn de **rode- en krulhaarkelkzwammen** *(de Sarcoscypha's) (afb. 2)* Uiterlijk verschillen beide soorten niet van elkaar tenzij je hun onderzijde microscopisch bekijkt.

Ze groeien op liggende stammetjes. De haartjes op hun onderzijde zijn, naargelang de soort, recht of gekruld. Sommige soorten zoals de **cedergrondbekerzwammen** *(Geopora sumneriana) (afb.3)* zijn te vinden in de nabijheid van bepaalde bomen: de atlasceder en de libanonceder. Eens dat ze er terecht gekomen zijn, verschijnen ze jaarlijks opnieuw.

Bepaalde zwammen vallen op door het feit dat hun plaatjes en op de duur zelfs de ganse zwam vervloeit tot "inkt" vandaar ook hun naam: de inktzwammen. We vinden ze meestal op plekken met dood organisch materiaal. Door hun toedoen ontstaan hieruit stoffen die voor andere organismen bruikbaar zijn. Prachtig en opvallend zijn de **geschubde inktzwammen** *(Coprinus comatus) (afb.4)*. Regelmatig zijn ze her en der in groep te vinden in het gazon, langs wegranden en in parken. Eveneens goed gekend in deze groep zijn de **kale inktzwammen** *(Coprinus atramentarius) (afb.5)* en de **plooirokjes** *(Coprinus plicatilis) (afb.6)*.

4.

5.

Ook op dood hout zijn heel wat soorten zwammen te vinden zoals **loodplaatjes** *(Dictydiaethalium plumbeum) (afb.7)*. Jeugdige exemplaren zijn intens rozig. Wanneer ze ouder worden verkleuren ze loodkleurig, vandaar hun naam.
Effenaf opvallende zwammetjes zijn de **troskalknetjes** *(Badhamia utricularis) (afb.8)* die af en toe op liggende stammen te vinden zijn. Ze behoren tot de slijmzwammen; de jonge exemplaren hebben gelatineuze klompjes. Deze vormen lijken op een kersenpit maar zijn veel onregelmatiger. Op het moment van de voortplanting vormen ze precies gesteelde "mini -druiventrosjes". Prachtig!
Sommige zwammen zien eruit als wasachtige brokjes op liggende stammetjes.
Dit zijn dan **klontjestrilzwammen** *(Myxarum nucleatum) (afb.9).* Bij droog weer verliezen ze zoveel vocht zodat ze dan bijna niet meer te zien zijn.

6.

Zwammen blijven ons verwonderen. Er bestaan immers, ook bij ons, heel veel verschillende soorten en de vormenrijkdom is buitengewoon.

8.

7.

9.

FOCUS OP EEN KLEURIGE HERFST

De Natuurfotografie werkgroep NFW heeft het programma voor het najaar herschreven. De pandemie heeft ervoor gezorgd dat enkele belangrijke activiteiten noodgedwongen moesten worden uitgesteld. Daarom wordt de dauwtrip in natuurdomein Bergelen die normaliter vorige herfst was voorzien, opnieuw op de affiche gezet. Andere afgelaste workshops krijgen in 2022 een herkansing. Maar niet alleen Covid-19 ligt aan de basis van een vernieuwd najaarsprogramma. Er zijn enkele nieuwe opportuniteiten die onze Zuid-West-Vlaamse natuurfotografen maar al te graag benutten.

DIRK VERGOTE

→*Vroege vorstprik in Bergelen*
© Dirk Vergote

2000SOORTENJAAR@DEGAVERS

Natuurpunt Gaverstreke en PRNC-De Gavers slaan de handen in elkaar om tussen zomer 2021 en zomer 2022 de biodiversiteit in De Gavers Harelbeke in kaart te brengen. Een heel jaar lang gaan verschillende experten op zoek naar alles wat leeft en beweegt in het provinciedomein. NFW heeft zijn medewerking beloofd en zal het ganse gebeuren dat zich in het 2000 Soortenjaar afspeelt, proberen keurig en sfeervol in beeld te brengen. De NFW-leden werden al via mail op de hoogte gesteld en uitgenodigd om zich aan te melden voor de werkgroep die zich zal inlaten met:

- het fotograferen van de activiteiten van de diverse werkgroepen
- de samenstelling van een beeldbank over de biodiversiteit in het provinciaal domein
- samenstelling van een klankbeeld reeks over de 4 seizoenen in De Gavers, die publiek zal vertoond worden op het slotmoment in 2022.

De NFW-fotografen mogen hun" portrettentrekker" binnen handbereik houden. Een delegatie was al actief present op de startactiviteiten van eind augustus, maar naar verwachting zullen de oproepen om mee op stap te gaan met de diverse werkgroepen van het 2000 soorten jaar frequent volgen.

Wie interesse heeft om hieraan mee te werken kan nog altijd zijn/haar naam opgeven via een mailtje aan **werkgroepnatuurfotografie@natuurkoepel.be**. Daarnaast worden de NFW-leden gevraagd om op eigen initiatief regelmatig op fotojacht te gaan in De Gavers, want er zal heel wat beeldmateriaal nodig zijn om de beeldbank te vullen en voor de samenstelling van een sfeervolle audiovisuele reportage over de seizoenswisselingen in het natuurdomein.

De stuurgroep van NFW zorgt alvast voor een stimulans en zal voor een groot deel de komende werking van de fotowerkgroep hierop afstemmen. Vanaf de herfst zal er minstens één fotoworkshop voor de ganse groep worden georganiseerd. Samen op stap gaan is nog altijd stimulerend, inspirerend en het leermoment bij uitstek. En zeker niet onbelangrijk: de onderlinge vriendschapsbanden worden van langsom hechter. De activiteiten worden immers laagdrempelig gehouden: gratis voor leden van Natuurpunt, technisch haalbaar zonder duur fotomateriaal, geen competitie of naijver, respect voor elkaars visie, opbouwende feedback, geen verplichtingen,… Geen wonder dat de groep nog steeds aangroeit.

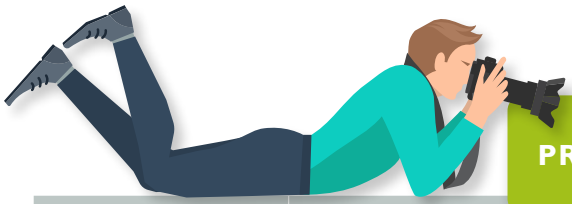

PROGRAMMA NAJAAR 2021

WANNEER	WAAR
Zondag 24/10/2021	**Zonsopkomst en herfstfotografie in De Gavers Harelbeke**
	• Samenkomst om 7u00 op de parking aan de Koutermolen, Eikenstraat 167 • Opsplitsing van de groep zodat de zonsopgang in het domein vanaf verschillende plaatsen kan gefotografeerd worden. Zonsopgang om 08u26. • Van 08u00 tot 11u00 : 3 rondvaarten met de fluisterboot (kostprijs 10,00 euro p.p.) • van 09u30 tot 11u30 : herfstfotografie • Wandeling in groepjes met tussendoor fotografie van mooie herfsttaferelen: landschap, fauna en flora.
Zondag 28/11/2021	**Dauwtrip in provinciaal domein Bergelen Gullegem**
	• Samenkomst om 7u30 aan NEC De Rand; opdeling in 3 à 4 groepen • Deze workshop wordt begeleid door landschapsfotograaf Krist Hooghe, die ons zijn favoriete plekjes in Bergelen zal tonen. • Na het fotograferen van de zonsopgang volgt een wandeling met ruimschoots gelegenheid om het (hopelijk mistige) landschap en de grote keur aan paddenstoelen te fotograferen. We ronden omstreeks 11u00 af met een drankje aan NEC De Rand. Dank aan NP Wevelgem voor de samenwerking.

Deelnemen aan deze workshops herfstfotografie kan enkel mits je minstens een week vooraf inschrijft via mailbericht aan **werkgroepnatuurfotografie@natuurkoepel.be.**

↑ *Eekhoorn in Gavers Harelbeke*
↓ *Herfst in Bergelen*
© Dirk Vergote

VRIJE VISMIGRATIE OP DE BOVEN-SCHELDE IN KERKHOVE (AVELGEM)

VIA NEVENGEULEN TERUG NAAR DE IJSTIJD

DIRK LIBBRECHT

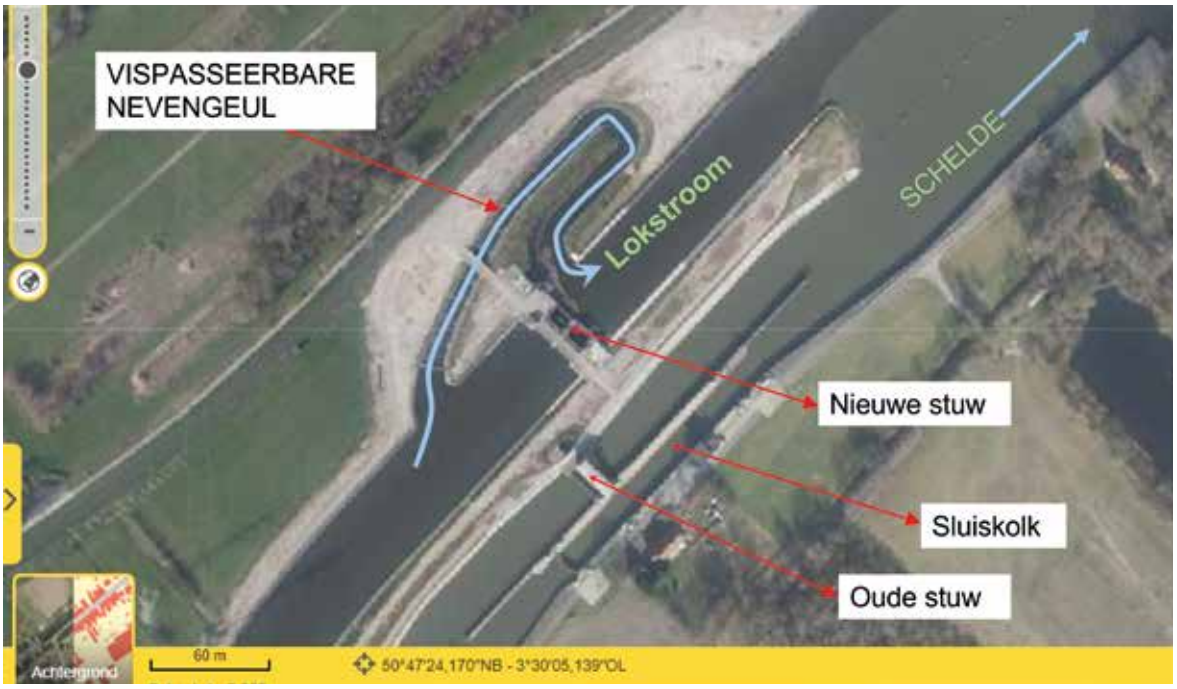

→ *Inplanting stuw/sluis-complex op de Boven-Schelde te Kerkhove (Avelgem) bron: Geopunt*

→ *Nevengeul stroomopwaarts*

Op de Boven-Schelde te Avelgem werd een jaar of 4-5 terug de stuwsluis vernieuwd, of toch het stuwgedeelte ervan. De oude sluiskolk om de boten te versassen en de oude stuw bleven bestaan. De nieuwe stuw regelt de bovenstroomse waterstand en is ontworpen om probleemloos 300 m3/s water af te voeren bij een gesloten sluis.

Nieuw aan het stuwsluiscomplex is de 300 m lange vismigratie-geul, aangelegd op de noordelijke Schelde-oever. Via deze meanderende geul kunnen vissen probleemloos de Schelde opzwemmen voorbij de sluis. Tot vóór de aanleg van deze passage stopte de migratie beneden aan de gesloten sluisdeur, op een paar toevallig mee versaste exemplaren na natuurlijk. De idee van de nevengeul vloeit voort uit een Benelux-beschikking die dateert uit 2009, die vrije vismigratie op onze waterlopen als doelstelling heeft. De hoofdwaterlopen werden hierbij prioritair gesteld.

Het principe van een vismigratie-geul is eenvoudig: het plotse hoogteverschil over een sluis – hier ongeveer 1,4 m - wordt verwerkt in een lang kanaal met een ruwe bedding en wand. Het aftapdebiet is ongeveer 10.000 l/s. Door de ruwheid van de getrapte bedding, wordt in een dergelijk lang kanaal de watersnelheid gereduceerd ten voordele van een grotere doorstroomsectie.

Hierdoor wordt de stroomopwaartse doortocht van migrerende vissen sterk gefaciliteerd. De stroming van het water over de getrapte bedding neemt de vissen moeiteloos opwaarts. Door deze turbulenties wordt tevens extra zuurstof aan het water toegevoegd. Voor eenzelfde hoogteverschil werd aan de stuwsluis te Oudenaarde een nevengeul aangelegd die ongeveer 150 m langer dan deze te Kerkhove, waardoor de doorstroomsectie groter is en de watersnelheid lager. Aldaar werden dan ook meer onregelmatigheden in het bodemprofiel verwerkt wat plaatselijk meer potentie biedt voor watergebonden kleinschalige habitats.

Maar hoe vinden stroomopwaarts zwemmende vissen hun toegang tot deze passage?

Het uittredende waterdebiet veroorzaakt beneden de stuw een relatief sterke dwarse stroming, de lokstroom genaamd. Vissen trachten altijd opwaarts een dergelijke stroming te zwemmen. Instinctief zijn ze op hun trektochten op zoek naar de bovenlopen van een riviersysteem. In dit geval is het simpel: je kiest als vis voor de lokstroom of je blokkeert vóór een gesloten stuw of sluisdeur.

Het principe is robuust en relatief onderhoudsvriendelijk. Ook vormen degelijke nevengeulen natuurlijke elementen in doorgaans zeer kunstmatige sluis omgevingen. Het herinnert ons aan de ijstijden. Ook toen was de Schelde een aaneenschakeling van nevengeulen met turbulente waterregimes.

↑ *Avondbeeld op volledige stuwsluiscomplex - opwaarts*

← *Zicht op nevengeul – afwaarts*

↓ *Wijzigend stromingsregime net opwaarts de nevengeul met geblokkeerd drijfhout*

© Dirk Libbrecht

OVER VLIEGEN

LUC VERGAERDE

Vliegen hebben een niet al te beste reputatie: ze zijn vervelend: "die vreselijke huisvlieg op de keukentafel!". Ze brengen ziektes mee, sommigen bijten, ze zijn vies en meer van dat... Sommige insecten krijgen wel onze sympathie zoals vlinders en hommels, maar vliegen, nee, dat zijn meestal niet onze favorieten.

Ik heb al vaak tijdens wandelingen mensen proberen te overtuigen om toch ook maar eens te kijken naar vliegen. Ik word dan meestal een beetje raar bekeken, maar wanneer ik hen attent maak op een mooie zweefvlieg, een boorvlieg of een wapenvlieg die glinstert in de zon, zie ik toch soms verwonderde blikken en hoor ik hen denken: "ach, zo zijn vliegen ook mooi!"

Vliegen zijn niet alleen mooi. Ze zijn ook heel nuttig: het zijn afvalopruimers, ze dienen als voedsel voor vogels, spinnen, kikkers, vissen en vleermuizen, ze zijn voedsel voor de larven van allerlei sluipwespen en worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek, denk aan de fruitvliegjes.

Hieronder volgt een kleine selectie van een aantal vliegen die iedereen, mits de nodige aandacht, kan ontdekken. Hopelijk trekken we zo de nog twijfelende lezer over de streep en moedigen we hen aan om in de tuin of tijdens wandelingen ook eens extra op deze interessante en best mooie insecten te letten.

Snorzweefvlieg *(Episyrphus balteatus)*
Laten we beginnen met een gemakkelijke: de snorzweefvlieg. Een zweefvliegje dat je praktisch overal aantreft maar heel vaak over het hoofd wordt gezien. Éénmaal gezien vergeet je het beestje niet meer en kun je het jaarrond spotten, ook in de winter. De vrouwtjes kunnen de winter overleven en op een warme winterdag met zon kun je ze soms tegenkomen. Voor mij is dit dan een beetje zomer in de winter. Let op de mooie tekening op de rugplaatjes: oranje-zwart met daartussen de typische zorro-snorretjes. Het zijn prachtige zwevers: ze slaan hun vleugels met een frequentie van 200-300 slagen per seconde! En ze zijn best nuttig in de tuin: hun larven voeden zich met bladluizen.

De stadsreus *(Volucella zonaria)*
Eén van onze grootste zweefvliegen die veel mensen schrik aanjaagt. "Wat een gevaarlijk beest", hoor ik soms zeggen en de vlieg wordt soms verward met een wesp (hoornaar). Aan de korte voelsprieten en de twee vleugels kan men direct zien dat we hier niet te maken hebben met een wesp maar met een vlieg. De stadsreus is voor ons mensen totaal ongevaarlijk. De larve van de stadsreus leeft in nesten van sociale plooivleugelwespen (vb. de gewone wesp) waar ze leeft van dode wespenlarven en afval. Hoe zo'n vrouwtje stadsreus erin slaagt om een wespennest binnen te dringen zonder aangevallen te worden is nog een raadsel, maar er is wel vastgesteld dat de zweefvlieg voor ze het wespennest binnendringt zichzelf grondig poetst. Zo verwijdert ze waarschijnlijk haar geur en mogelijks onderdrukt dit ook de agressiviteit van de wespen. Wie een bloeiende vlinderstruik in de tuin heeft zal zeker dit mooi insect al hebben opgemerkt.

↓↘© *Koen Laevens*

Roofvliegen *(Asilidae)*
Roofvliegen zijn langgerekte, meestal harige vliegen. Ze zien er soms wat monsterachtig uit, maar zijn voor de mens totaal onschadelijk. Het gebeurt soms dat ze één of ander zoogdier of een mens gebruiken als uitkijkplaats. Geen paniek dan, gewoon genieten van dit natuurlijk oorlogsmachientje! Roofvliegen worden meestal ingedeeld volgens hun jachtterrein. Je hebt boomstamjagers, grondjagers en bladjagers.

Op de foto zie je een knobbelbladjager *(Dioctria rufipes)*. Let op de kenmerkende rode voor- en middenpoten en de zwarte achterpoten.

De knobbelbladjager kun je mits wat zoeken aantreffen in bosranden met een kruidige onderlaag. Volwassen roofvliegen zijn echte jagers. Ze jagen vooral op andere insecten (vliegen, vlinders, kevers). Je treft ze meestal aan op een uitkijkpost bvb. een blad en eenmaal een prooi in het vizier vallen ze bliksemsnel aan.
Met hun stekelige poten grijpen ze hun prooi en met hun steeksnuit injecteren ze verlammende enzymen. Hun steeksnuit kan zelfs het pantser van een kever doorboren! De verlamde prooi zuigen ze leeg. Door hun roofzucht zijn roofvliegen heel belangrijk als regulatoren van insectenpopulaties. Ze helpen dus mee om het ecologisch evenwicht in stand te houden.

Boorvliegen ***(Tephritidae)***
Het zoeken naar boorvliegen is misschien iets voor de meer gevorderde kijker, maar met wat ervaring kan iedereen deze mooie vliegjes spotten. Ze vallen vooral op door hun fraaie kleurtekening op de vleugels die een belangrijk determinatiekenmerk is. Elke soort heeft een typisch kleurpatroon. De mannetjes proberen vrouwtjes te imponeren door hun mooie vleugels te bewegen en met hun poten en achterlijf op en neer te bewegen. Een fraai baltsgedrag! Ze worden boorvliegen genoemd omdat de vrouwtjes hun eieren via hun legboor in levend plantenweefsel leggen. De larven leven dan in de vruchten, stengels, bladeren of de bloemhoofdjes van de plant. Ze worden dan ook meestal genoemd naar de plant waar het vrouwtje haar eieren legt. Zo hebben we de distelgalboorvlieg, de korenbloemgalboorvlieg, de havikskruidboorvlieg, de jacobskruiskruidboorvlieg en vele andere. Op de foto herkennen we de kleine knoopkruidboorvlieg (Chaetorellia jaceae). Dit vliegje komt voor waar veel knoopkruid bloeit, maar kun je ook aantreffen op fluitenkruid en wilde peen. Let op de vleugeltekening en mooie ogen.

←© *Luc Vergaerde*

Wenkvliegjes ***(Sepsidae)***
De wenkvliegjes of wappervliegjes behoren tot mijn favorieten. Ze zijn heel klein en worden nauwelijks opgemerkt. Wanneer je op een blad een zwart, klein, mierachtig diertje opmerkt met een ronde kop en wapperende vleugels heb je waarschijnlijk een wenkvliegje gespot. Ze hebben op het uiteinde van de vleugels meestal een zwart stipje. Ze doen me op één of andere manier altijd denken aan Mickey Mouse. Ze lopen al wapperend nerveus rond op bladeren of bloemen. Zowel de mannetjes als de vrouwtjes wapperen met hun vleugels. Waarom ze dit doen is niet bekend, maar men denkt dat ze zo een geur verspreiden die vijanden op afstand houdt. De volwassen vliegen leven van rottend materiaal, pollen en boomwondvocht. De larven vindt men terug in o.a. koeienvlaaien. Wenkvliegjes zijn een uitdaging voor wie het oog wil trainen in het zoeken naar insecten: ga op zoek naar wenkvliegjes op wilde peen en geniet van dit mooie zwarte vliegje.

←© *Koen Laevens*

←© *Luc Vergaerde*

Exclusief Voordeel voor **lezers van Klimop**

Proefpakket Ray & Jules koffie: **traag geroosterd op zonne-energie***

Jouw 'Klimop' proefpakket Ray & Jules koffie

* 4 heerlijke arabica koffies uit Brazilië, Honduras, Colombia en Guatemala
* 100% geroosterd **op zonne-energie**, Fair Trade en/of **biologisch**
* Nu **met ruim € 15 korting**, **voor slechts € 21,95** ipv ~~€ 37,30~~. Gratis aan huis geleverd.

Je proefpakket bestaat uit **2x 500gr + 2x 250gr koffie**. Bonen of gemalen naar keuze. Aanbod geldig tot 15 november 2021.
Meer info en bestellen: **www.ray-jules.com/klimop**

"Ik ben Gert en lid van Natuurpunt. Het doet me plezier dat ook jij - als lezer van Klimop - vandaag Ray & Jules mag ontdekken! Afgelopen jaar startte ik samen met een Leuvense vriend 's werelds **meest duurzame koffiebranderij** op. We ontwikkelden een nieuw type brander waardoor we de lekkerste koffiebonen **traag kunnen roosteren, 100% op zonne-energie.** Met (h)eerlijke single-origin koffies als resultaat. Onze missie? **De koffiesector CO_2-vrij en eerlijk te maken**, samen met jou. Geniet ervan!"

RAY&JULES
THE SUNNY KIND OF COFFEE

Bestel online: **www.ray-jules.com/klimop**

Natuurpunt Zwevegem

BIODIVERSITEITSCHARTER ONDERTEKEND

CHRIS DUTRY

Op vrijdag 11 juni werd in aanwezigheid van het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad van Zwevegem het biodiversiteitscharter ondertekend. In het eerste nummer van deze jaargang van Klimop gingen we met 'Meer biodiversiteit in Zwevegem' al dieper in op wat het beleid wil ondernemen tijdens de huidige legislatuur. Daar komen we hier even op terug, aangevuld met een aantal beschouwingen rond het herstel van ecosystemen waartoe de VN ons dit decennium aanmoedigt.

De ondertekenaars van dit biodiversiteitscharter erkennen dat de ecosysteemdiensten die de ruggengraat vormen van de biodiversiteit – zoals aanmaak van vruchtbare bodem, opslag van koolstof en water, zuivering van de lucht, genetisch reservoir, natuurlijke gewasbescherming enzovoort – ook cruciaal zijn voor ons fysiek en psychisch welzijn. Zo biedt een open landschap of bosgebied mogelijkheden tot recreatie of ontstressen door stilte-ervaring en contact met de natuur. Verder is er ook een samenhang tussen natuur en cultuurlandschappen die een streekidentiteit mogelijk maakt.
Behoud en herstel van lokale biodiversiteit veronderstelt bijgevolg dat het landschap als een geheel benaderd wordt. Zo moeten kleine natuurgebieden ontsnipperd worden en ingebed in een netwerk van 'robuuste' natuur in een kwaliteitsvol landschap. Vandaar het belang van het plan voor een vergroening van het interfluvium Schelde-Leie. De concrete uitvoering ervan botst jammer genoeg op nog veel verzet vanuit de landbouwsector. Nochtans heeft onze landbouw ook veel te winnen bij een andere aanpak van onze voedselproductie, zeker nu de klimaatverandering niet langer haar tanden toont maar ook bijt…

Neem nu onze bodems. Regenwormen kunnen in gunstige omstandigheden tot 8.900 kilometer gangen per hectare per jaar graven. Daardoor kunnen ze de erosie tot de helft verminderen. Ze vergroten immers de doorlaatbaarheid van de bodem en vergemakkelijken zo de infiltratie van het regenwater. Verder verrijken ze de bodem, omdat ze bij hun grondverzet ook de aanwezige bacteriën, schimmels, protozoa en nematoden verorberen. Hun wormenpoep bevat daardoor meer organische stoffen dan de grond die ze verorberd hebben. Amerikaanse onderzoekers (*) vinden het daarom opmerkelijk dat het milieuagentschap van hun land de schadelijkheid van pesticiden alleen op honingbijen test. Weliswaar hebben zowat 80% van alle solitaire bijen grondnesten, waardoor ze in direct contact komen met besmette bodemdeeltjes afkomstig van zaden die bv. met neonicotinoïden gecoat zijn. Maar regenwormen en andere bodemdieren ondervinden minstens evenveel effecten en zijn meer aandacht waard.

Kortom, het is goed maar niet voldoende om in ons landschap plaatsen te voorzien waar overtollig regenwater geborgen kan worden tijdens felle buien. Hoe noodzakelijk die overstromingsgebieden ook zijn naast de kansen tot natuurontwikkeling die ze bieden, het is minstens even belangrijk om naar onze bodems te kijken. Ze bevatten immers één vierde van alle mondiale biodiversiteit.

Vanzelfsprekend kan herbebossing de biodiversiteit ook een boost geven. Onze gemeente wil tegen 2025 een bosuitbreiding realiseren. Vandaag is er zowat 100 ha bos en dat zou de komende tien jaar verdubbeld moeten worden. Natuurpunt Zwevegem wil hier graag aan meewerken en voorziet om alvast eind dit jaar zo'n anderhalve ha bomen aan te planten. En als het even kan, nog vijf hectare extra.

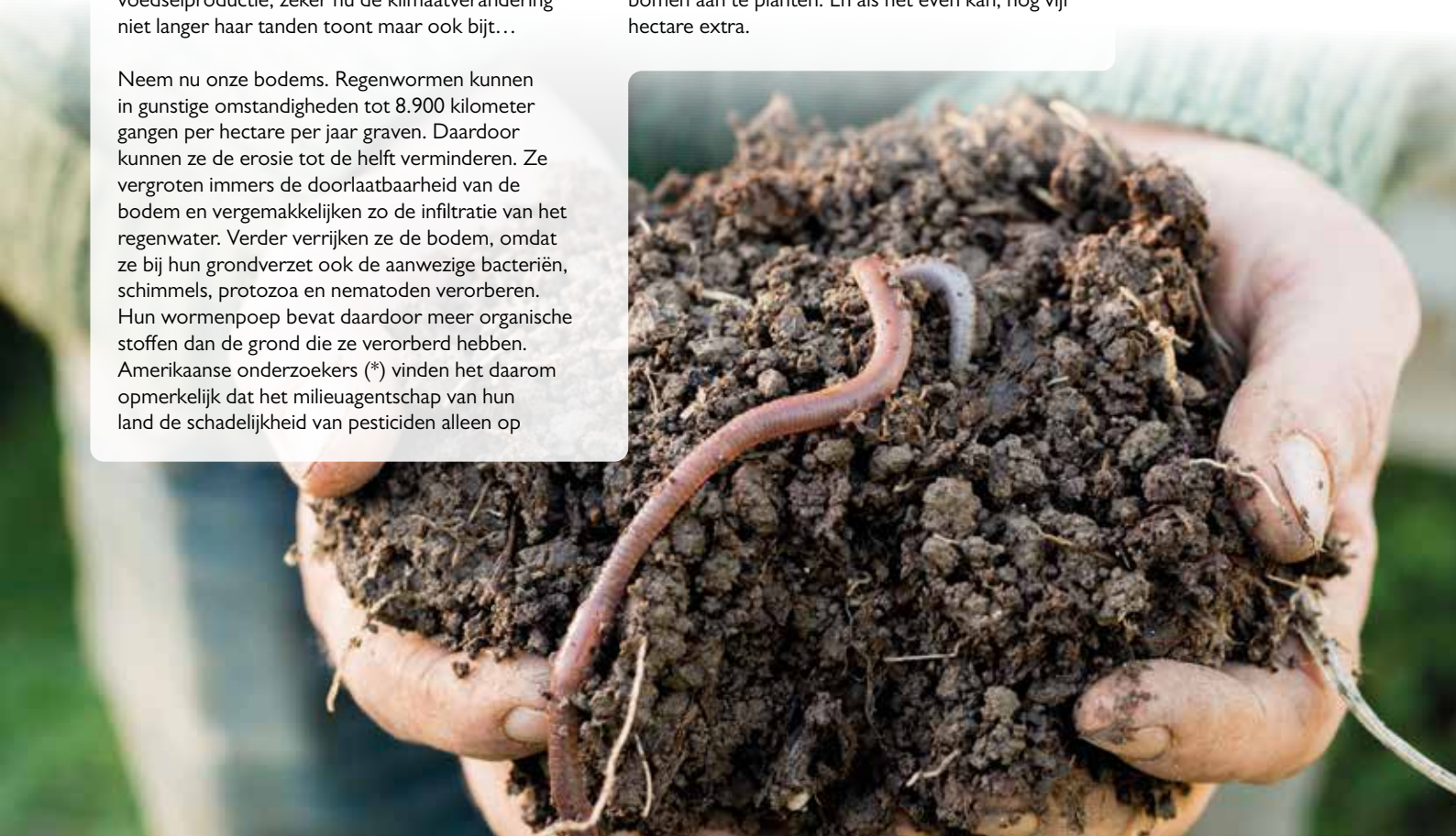

(*) Pesticides and Soil Invertebrates: a Hazard Assessment, Tari Gunstone et al., Frontiers in Environmental Science, May 2021, Vol. 9, pp. 1-21

Natuurpunt
De Vlasbek

THUISKOMEN AAN HET HEULEBEEKDOMEIN

JAN VANAVERBEKE

Ergens in de jaren '80 van de vorige eeuw bundelden een aantal enthousiaste natuurliefhebbers de krachten om voor de allereerste keer beheerwerken uit te voeren in een "zeggeveld" in het latere Heulebeekdomein. Die groep groeide uit tot 'Natuurwerkgroep De Vlasbek', en bleef dat zeggeveld en omringende gebied altijd in het hart dragen.

↑ ↘ *Beheerwerken Heulebeekdomein © Jan Vanaverbeke*

De klok tikte verder. Het Heulebeekdomein werd een gemeentelijk natuurdomein en het beheer werd met veel kennis van zaken gecoördineerd en uitgevoerd door de gemeente Kuurne en de ploeg van Constructief VZW. Natuurwerkgroep De Vlasbek werd ondertussen Natuurpunt De Vlasbek, en bleef verder betrokken bij het beheer van het domein via de toenmalige 'Gemeentelijke Natuurcommissie'. Het domein groeide uit tot een klein pareltje, waar een voorbijganger zeker in de lente een prachtig stukje voorjaarsnatuur te zien kreeg. Het is jaren het gebied geweest waar de eerste Kuurnse oranjetipjes werden waargenomen. Aan de rand van het domein, kant Brugsesteenweg/ R8, lag een weiland achter de toenmalige brouwerij Malfait. Wie eens echt wou zien hoe een watersnip eruit zag, kon aan de rand van het Heulebeekdomein gaan staan, en dat stuk afkijken. Veel kans dat je er watersnippen mocht bewonderen.

De brouwerij is niet meer, op die terreinen vinden we nu garage Devos-Capoen en ook het weiland is in eigendom van de garage gekomen. De koeien verdwenen, en ook de watersnippen werden schaarser. Toen de garage wou uitbreiden en een stuk verharden, legde de gemeente als compensatie op dat het stuk dat aan de Heulebeek grensde natuurvriendelijk ingericht moest worden, zodat het beter zou aansluiten bij het gemeentelijk natuurdomein. Van aan de grens van het gemeentedomein konden we zien hoe dat privébezit werd aangelegd volgens de regels van de natuurkunst.

Toen Natuurpunt een wandeling organiseerde tussen Heule en de monding van de Heulebeek, werd toestemming verleend om langs het privéstukje te wandelen... en het eerste ezelspaadje was gemaakt. Toen kwam Corona en net zoals in vele andere gebieden werden vele niet-essentiële verplaatsingen gemaakt in groene stukjes dicht bij huis. Ook het anders zo rustige Heulebeekdomein kreeg veel wandelaars te verwerken en het ezelspaadje werd een ezelspad. Met Natuurpunt gingen we daar natuurlijk ook wandelen en wat we zagen op het privaat gedeelte was veelbelovend. Bos met open plekken, een zuidgerichte talud, een prachtige 'natte zak', nestelende grote bonte spechten en kilo's voorjaarsvlinders! Mooie maar kwetsbare natuur. Vooral het risico op verdroging en verlanding van de natte stukken, en het toegroeien van de open plekken waar dagvlinders nu rond wemelden gaf ons kopzorgen.

We trokken onze stoute schoenen aan en gingen eens langs bij de familie Devos-Capoen, met de vraag of we niet een voorstel van beheerplan mochten opmaken. Die stoute schoenen waren eigenlijk niet nodig geweest, Natuurpunt was zeer welkom om zo'n plan op te maken en van het een kwam het ander: een beheerovereenkomst, en op 3 juli: de eerste beheerwerken! Een aantal mensen die er halfweg de jaren '80 bij waren tekenden nu ook present en een aantal nieuwe gezichten maakten kennis met het terrein. Er werd gemaaid en afgevoerd, kennis gemaakt met de familie Devos-Capoen, geposeerd voor de pers en gelachen en genoten en verwonderd rondgekeken. Natuurpunt De Vlasbek komt thuis aan de Heulebeek! Met zeer veel dank aan de familie Devos-Capoen, die samen met ons aan de natuur daar wil werken. We zouden kunnen zeggen dat de cirkel rond is, maar zo zitten we niet in elkaar: we beginnen vol moed en enthousiasme aan het tweede toertje over die cirkel.

Natuurpunt Waregem

FOTOGENIEKE BLOEMENWEIDE

PETER DEPODT

← ↓ *Bloemenpracht langs Oude Spoorwegbedding*
© Peter Depodt

In de maand april werden de onlangs aangekochte percelen van ANB/Natuurpunt langs de oude spoorwegbedding in Zulte ingezaaid met een mengsel van klaproos, korenbloem, zonnebloem, spelt, zomer- en wintertarwe.

Eind juni en begin juli waren de stukjes een streling voor het oog. Duizenden fel rode klaprozen, in combinatie met het mooie intense blauw van de korenbloemen: het was prachtig!

Tientallen wandelaars, fietsers en MTB-ers genoten van het kleurenpalet. Ja, zelfs op de trein waren alle reizigers blikken gericht op de bloemenzee. Fotografen van her en der kwamen dit fenomeen op de gevoelige plaat vast leggen.

'Prachtig', 'Fantastisch', 'Zo zou het altijd mogen zijn', 'Dat doet mij denken aan vroeger', 'Een voorbeeld voor velen', enz… waren enkele uitspraken die veelvuldig terug kwamen. Geniet maar even mee!

Natuurpunt Gaverstreke

PROVINCIAAL RECREATIE- EN NATUURCENTRUM DE GAVERS
NATUURLIJK AVONTUURLIJK!

START 2000-SOORTENJAAR IN DE GAVERS

Op zaterdag 28 augustus gaven PRNC De Gavers en Natuurpunt Gaverstreke het startschot van het 2000soortenjaar@DeGavers. Op de Gaversafari maakten we al heel wat waarnemingen van diverse soorten. Met de Obsidentify-app in de hand kon iedereen makkelijk aan de slag. Daarna was er een heuse vleermuizentocht, spannend! Na een boeiende film kon nog even langsgegaan worden bij echte nachtvlinderspecialisten om naar hun vangst te kijken. Zondagmorgen gingen we alweer vroeg uit de veren om de vogelringer aan het werk te zien. Een geslaagde start!

Tot volgende zomer gaan we op zoek naar alles wat leeft en beweegt in het domein. Van vlinders en pissebedden tot vleermuizen en paddenstoelen: we willen zo veel mogelijk verschillende soorten afvinken. Volg hier live de teller van de waarnemingen: **https://waarnemingen.be/bioblitz/2000-soortenjaar-de-gavers/**. Er werden intussen al meer dan 400 soorten waargenomen! Je kan natuurlijk zelf ook waarnemingen uit het domein ingeven om de kaap van 2000 verschillende soorten te halen.

↓ *Gaversafari*

→↘ *Nachtvlindervangst door JNM*
© Patrick De Clercq

↘ *Vogels ringen*
© Frank Deblon

↓ ↓ *Vogels ringen*
© Patrick De Clercq

↘ ↘ *De eerste waarneming*
© Christophe Fruyt

We zijn nog op zoek naar specialisten of kenners die willen helpen speuren naar bepaalde soortengroepen. Voel je je geroepen? Geef dan een seintje aan **2000soorten@natuurkoepel.be.**

Natuurpunt Wevelgem

STERKE LEDENGROEI IN 2021

De aankoop van 12,5 ha natuurgebied langs de Leie in Wevelgem heeft gezorgd voor heel wat dynamiek binnen onze afdelingswerking: een aantal enthousiaste nieuwe mensen doen mee aan het beheer van het gebied en er worden toffe initiatieven genomen in de werking. Ook het grote publiek blijft niet achter: het ledenaantal van onze Wevelgemse Natuurpuntafdeling is op 1 jaar tijd gegroeid van 700 naar meer dan 900 families. Dankzij de inzet van onze super gemotiveerde ledenwerver, Pieter Bekaert, konden we Bart Poelaert als 900 ste lid verwelkomen. We durven nu al dromen van 1000 leden in 2022!

← *900ste lid NP Wevelgem*

actie & voorwaarden
www.mobiel.be

mobiel
alles voor uw fietsplezier

Actie!
5 JAAR GARANTIE
OP EEN SELECTIE E-BIKES*

Fiets zorgeloos de herfst in met een nieuwe elektrische fiets van Mobiel.

*Deze e-bike actie geldt uitsluitend vanaf 20 augustus tot en met 30 november 2021. Enkel geldig op een selectie QWIC e-bikes. 5 jaar garantie op alle mechanische en elektrische onderdelen mits voldaan is aan de garantievoorwaarden. (actie & voorwaarden: www.mobiel.be)

donderdag 21 oktober

BOEKVOORSTELLING

Het is allemaal de schuld van de Chinezen!

door Tine Hens & special guests

© Carmen De Vos

Unie der Zorgelozen
Pluimstraat 7
8500 Kortrijk

19:30 Onthaal
20u: Boekvoorstelling en debat
21u30: Einde

Inschrijven via reset.vlaanderen/agenda/tinehens

In dit even speelse als ernstige boek klopt Tine Hens, vertrekkend van tien dooddoeners over het klimaat, aan bij allerhande klimaatwetenschappers. Een zelfhulpboek bij klimaatverwarring.

drukta.
partner in print

NATURISME
IETS VOOR U?
www.zonneleven.be

VERVAEKE FIBRE nv
flax for the industry since 1892
Kortrijksestraat 68
B-8520 Kuurne
Tel. 056 71 20 55
E-mail: flax@pandora.be
MASTERS OF LINEN
1892-2012
120 Years of Continuity through Quality

eurabo®
natuurlijk!
Bezoek onze webshop op **eurabo.be**

Bio-ecologische materialen voor energiezuinige houtbouw en renovatie

Steico flex FSC®
Houtwolisolatie

Isokurk
Vloer- en muurisolatie

pro clima
Luchtdichting

- **gratis advies** aan zelfbouwers!
- **isolatie opleidingen**: eurabo.be/opleidingen

10% ISOLATIEKORTING
10% korting voor leden van natuurpunt
VIBE
FSC
Wij kiezen voor verantwoord bosbeheer. U ook?

ROK 52 - Pont West 112
B-9600 Ronse
+32(0)55 23 51 40

Wiedauwkaai 87
B-9000 Gent
+32(0)9 216 46 40

info@eurabo.be
www.eurabo.be

VERCRUYSSE
YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION
Houthandel, platen, fineer, isolatie
Boomzagerij
Akoestische materialen
FSC CU-COC-803341-AP
Zevenkaven 29, 8560 Gullegem
T 056 41 20 64 F 056 40 42 21
dan.vercruysse@houtvercruysse.be
www.houtvercruysse.be

Belfius
Bank & Verzekeringen
CVBA Belfius Kortrijk-Menen-Ieper
Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: isabel.vergote@mandat.belfius.be

DE TUIN VAN ADEM EN ETEN

WELKOM OP ONZE OPEN WERKDAGEN

De Tuin van Adem en Eten organiseert regelmatig een open werkdag. Deze gaan telkens door van 9u tot 12u, afwisselend op een zaterdag of zondag. Jong en oud, ervaren of groen, iedereen is welkom! Een ideale manier om ons project en de vele vrijwilligers beter te leren kennen. Je kan je fysiek wat uitleven, een babbeltje slaan, buurtbewoners leren kennen, bijleren over permacultuur,... Twijfel je nog? Kijk even op onze website voor meer uitleg rond werking en plannen en enkele sfeerbeelden. Ook de volledige agenda is te vinden op www.tuinvanademeneten.be. De Tuin van Adem en Eten is te vinden op het einde van de Koffiestraat, parallel aan de Vuurkruisersstraat te Sint-Denijs (Zwevegem). De ingang ligt langs het wandelpad "De Blekerijweg" die je tot in de Kooigemstraat brengt. Volg onze wegwijzers van in de Kooigemstraat of Driesstraat. Of zoek even "Tuin van Adem en Eten" in Google Maps en de gps leidt je de weg. Goesting gekregen? Ik dacht het wel! Tot binnenkort!

Heb je niet echt groene vingers of tijd, maar help je ons wel graag verder groeien en bloeien? Financiële ondersteuning via een vrije of vaste (maandelijkse) bijdrage wordt enorm geappreciëerd! Meer informatie op onze steun-pagina op de website. ↓

Volgende open werkdagen staan op de planning:

Za 16/10 • Zo 7/11
Za 27/11 • Zo 19/12

Ons event"ontbijt, bied & geniet" dat wegens corona niet kon doorgaan staat momenteel gepland op **20/3/2022.** Hopelijk deze keer meer geluk.

WELKOM FAMILIE VALK

Het is zo ver: 2 dagen nadat de nestbak er stond, mochten we torenvalk Adam al verwelkomen. Een maand later kwam Eva er bij... Je kan het vervolg wel raden! 4 jongen werden onlangs geringd door experten/vrijwilligers van Natuurpunt. Ze stellen het allemaal goed, 1 jong kreeg gelukkig net op tijd de nodige verzorging aan zijn/haar oogje. Kijken mag bij een bezoek aan de Tuin, maar gelieve de torenvalken hun rust te gunnen.

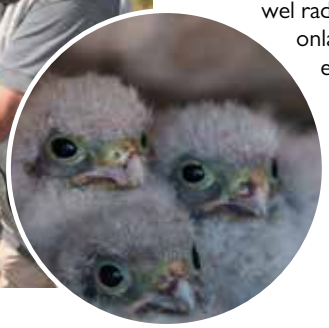

Volg ons op de voet via volgende kanalen:

www.facebook.com/tuinvanademeneten
www.instagram.com/tuinvanademeneten
www.tuinvanademeneten.be

Pompoenrisotto met rode wijn en warme kruiden

Ik vond het een uitdaging om een lekkere risotto te maken met rode ipv witte wijn. Ik combineerde met warme kruiden die je ook gebruikt om gluhwein te maken zoals kruidnagel en kaneel. Deze risotto past daardoor perfect bij de sfeer van de herfst- en winterdagen en smaakt helemaal anders dan de variant met witte wijn. De pompoen zorgt voor kleur en extra smeuïgheid. Je kan ook andere groenten toevoegen als prei, champgnons, boerenkool, pastinaak en spruitjes voor een bonte groenterisotto.

© *Leentje Speybroeck*

Ingrediënten voor 4 personen

- 300g risottorijst (het kan ook met volle rijst maar ik vind de smeuigheid van risottorijst niet te evenaren)
- 300g hokaidopompoen in dobbelsteentjes
- 1 versnipperde ui
- 2 tenen versnipperde knoflook
- 300 ml rode wijn
- 1 l hete groentebouillon (1 el bouillonpasta/ poeder of 1 bouillonblokje in 1 l kokend water)
- 1 tl kaneelpoeder
- 1 tl komijnpoeder
- 3 kruidnageltjes
- 3 blaadjes laurier
- 1/2 tl chilipoeder
- 1 tl paprikapoeder
- 1 takje tijm
- olijfolie
- peper en zout

1. Rooster de rijst in een droge pan tot hij gaat geuren.
2. Voeg een scheut olijfolie, look en ui toe en roerbak 3 minuten.
3. Voeg de pompoen toe en roerbak nog eens 3 minuten.
4. Blus met de rode wijn.
5. Voeg de specerijen en kruiden toe. Roer goed door.
6. Voeg nu beetje bij beetje de bouillon toe. Telkens als de rijst droog komt te staan; giet je er wat bouillon bij. De bouillon moet heet zijn! Anders koelt de rijst telkens weer af.
7. Roer de rijst regelmatig om. Herhaal dit tot alle bouillon op is.
8. Als de rijst romig en smeuïg is en nog een lichte beet heeft, is hij klaar. Is de rijst nog te taai, dan voeg je nog wat heet water toe tot hij gaar is.
9. Laat tien minuutjes rusten. Smaak af met peper en zout.

• • • • ACTIVITEITEN IN DE KIJKER • • • •

GENEESKRACHTIGE KRUIDEN EN MEDICINALE PLANTEN

VRIJDAG
19 / 11 / 2021
19U30 - 22U30

Deelname:
5 euro aan de ingang,
kleine syllabus is inbegrepen.
Graag een mailtje voor uw aanwezigheid op de avond voor de praktische regeling
dirkjph.dubois@gmail.com

Door de eeuwen heen is de mens zoekend om gezond te blijven en ziektes te genezen. Het is een geschiedenis van vallen en opstaan: magie en geloof, kennis en onderzoek. Wat was en wordt de plaats van planten in onze hedendaagse geneeskunde? Het assortiment chemisch ontwikkelde formules is sterk komen opzetten. Moderne analysetechnieken bekijken nu het totaalbeeld van de plant. Door handige capsules en vloeibare vormen kunnen werkzame plantenstoffen gemakkelijk ingenomen worden. Tijd om via een causerie en PowerPoint met apotheker Dirk Dubois onze medische planten te leren kennen en waarderen.

Spreker en contactpersoon:
Dirk Dubois - 056 35 57 75

Afspraak: polyvalente zaal boven apotheek Dubois, Izegemsestraat 131 Heule

↑ *Purperen Rudbeckia of rode zonnehoed werkt tegen tal van ziektes en geeft een boost aan je afweersysteem. © Dirk Dubois*

WORKSHOP 'DICHT BIJ JOUW NATUUR': EEN VERRIJKENDE OEFENING IN NATUURBELEVING

We verzamelen op **zondag 07/11/21 om 9u30** in het Schuttershuisje, Waterstraat 6 Ingelmunster om vandaar het natuurdomein in te trekken.

Inschrijving:
Graag vooraf inschrijven.
De kostprijs is 5€.

Interesse? Stuur een mailtje naar **fleurdelune@telenet.be of bel op 0496 91 46 79.**

Wat doet het deugd om in de natuur te vertoeven! De natuur heeft zoveel te bieden.
In deze workshop leer je hoe je nog meer uit de natuur kunt halen dan je nu al doet.
Wist je dat de natuur je doet groeien als mens en dat je door contact met de natuur, dichter bij jouw eigen natuur komt? Wist je dat je in de natuur een antwoord vindt op vele vragen?

In deze workshop proef, ervaar en beleef je hoe dit werkt. We trekken de natuur in, kijken rondom ons en naar binnen.
Je komt dichter bij jouw eigen natuur.

Inge Vromant is een ervaren en gediplomeerde coach die de traditionele coachmethoden aanvult met insteken vanuit de filosofie van het natuurvolk de Inca's. De oefeningen in deze workshop sluiten aan bij hun kijk op natuur.

DE LESSENREEKS VAN FRUITWERKGROEP VELT WEVELGEM MENEN

	LESSENREEKS 2021 - 2022 GA ZELF AAN DE SLAG IN UW FRUITTUIN.	LEIEFRUIT	LAAGSTAM	HOOGSTAM
2021	**26.09 -** Alternatief feest in de Boomgaard = 'Duurzame Tour' Wevelgem	x	x	x
	14.10 - Theorieles 'Reis doorheen de boomgaard'	x	x	x
	18.11 - Theorieles 'Ziektes en plagen'	x	x	x
	20.11 - Purgatoirebekken			x
	18.12 - Praktijkles door Patrick Heyerick	x	x	x
2022	**22.01 -** Tuin Dieter	x		
	05.02 - Poelenbos		x	
	13.03 - Entles	x	x	x
	21.05 - Tuin Dieter	x		
	27.08 - Poelenbos		x	x
	25.09 - Feest in de boomgaard	x	x	x

Afdeling Wevelgem Menen
velt SAMEN ECO ACTIEF

• De theorielessen, die noodzakelijk zijn om de praktijklessen te volgen, worden gegeven voor de volledige groep (20 tot 22 uur).
• Alsook de entles wordt voor de volledige groep aangeboden (op zondag kan je een workshop kiezen in de voor- of namiddag).
• De praktijklessen gaan afzonderlijk door (van 9 tot 12 uur).
• Inschrijven is verplicht, er is geen mogelijkheid om afzonderlijke lessen te volgen.
• **Inschrijven?**
Mail naar **dewittedieter@yahoo.com** en schrijf **70 euro over op BE13 7330 5978 2039** rekening van Fruitwerkgroep Velt Wevelgem-Menen met **vermelding naam+lessenreeks21-22.**
Je inschrijving is pas geldig na betaling.
Begin oktober ontvang je alle praktische info.

ACTIVITEITENKALENDER

Omwille van de maatregelen rond het coronavirus dien je voor activiteiten meestal in te schrijven. Bekijk daarom goed de informatie op de websites: www.natuurkoepel.be - www.natuurpunt.be - www.velt.be of neem contact op met de contactpersoon.

OKTOBER 2021

01.10 tem 3.10 20 JAAR NATUURPUNT-FEESTPROGRAMMA IN STASEGEM – NPGS I.S.M. OXFAM

WAAR: Dorpsplein Stasegem
INFO: Yann Feryn (0495/215772 of yann@ferynjan.be)

03.10 NATUURFEEST NATUURPUNT GAVERSTREKE - NPGS

WAAR: A.A.P. (Bolwerk) Spinnerijstraat 105, Kortrijk
WANNEER: 11.00 u. - 17.00 u.
INFO: Yann Feryn (0495/215772 of yann@ferynjan.be)

03.10 NATUURWANDELING AAN BERGELEN MET THEMA PADDENSTOELEN - NPW

WAAR: Nec de rand, Rijksweg, Wevelgem
WANNEER: 15.00 u. - 17.00 u.
INFO: Kristina Naeyaert (0479/514317 of kristina@natuurkoepel.be)

06.10 PADDENSTOELENTOCHT PROVINCIAAL DOMEIN WALLEMOTE IN IZEGEM - MYC

WAAR: Parking van het domein, Kokelarestraat, Izegem
WANNEER: 13.30 u. - 16.30 u.
INFO: Christine Hanssens (christine.hanssens@gmail.com)

07.10 BEHEERWERKEN SCHELDEMEERSEN – NPA

WAAR: NEC Coupure Deweer
WANNEER: 8.30 u. - 12.30 u
INFO: Frans De Leersnijder (0486/775793 of fradelvan@skynet.be)

08.10 NATUURBEHEERWERKEN BERGELEN - NPWE

WAAR: Nec de rand, Rijksweg, Wevelgem
WANNEER: 14.00 u. - 17.00 u.
INFO: Anne Braet (0479/514317 of anne.braet@gmail.com)

09.10 BEHEERWERKEN: MAAIBEHEER BRAEBOS - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
INFO: Danny Deceukelier (056/756139 of danny.deceukelier@telenet.be)

09.10 NATUURBEHEERWERKEN LEIEKANT WEVELGEM - NPWE

WAAR: Kloosterstraat Wevelgem
WANNEER: 9.00 u. – 16.00 u.
INFO: Herman Nachtergaele (0485/025503 of nachtergaeleherman@gmail.com)

10.10 VOGELTREKTELLING - NPDV

WAAR: Trage weg langs de Rijksweg, Waterstraat 10, Bavikhove
WANNEER: 8.00 u. - 13.00 u.
INFO: Dirk Verhaeghe (0476/865909 of di.verhaeghe@telenet.be)

10.10 DAGSTAPPER IN HEUVELLAND - NPW

WAAR: Carpoolparking E17 Watertoren, Waregem
WANNEER: 08.30 u. – 18.00 u.
INFO: Patrick Vandenbussche (056/609228 of patrick.vandenbussche2@pandora.be)

10.10 GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB

WAAR: Mandelhoek. Schuttershuisje, Waterstraat 6, Ingelmunster
WANNEER: 9.30 u. – 12.00 u.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/365955 of info@debuizerd.be)

10.10 PADDENSTOELEN-WANDELING MET JIMMY DESMET - NPK

WAAR: wordt last minute bepaald – zie www.natuurpuntkortrijk.be
WANNEER: 9.00 u.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/365955 of info@debuizerd.be)

14.10 LEZING DIRK DRAULANS - NPA

WAAR: CC Spikerelle Avelgem
WANNEER: 20.00 u. - 22.00 u.
INFO: Pol Wannyn (0497/455299 of polwannyn@skynet.be) of Inschrijven via Webshop Avelgem

16.10 BEHEERWERKEN IN DE GAVERS - VILLAPLASJES / HET RESERVAAT - NPGS

WAAR: De Gavers verzamelplaats aan de villaplasjes of het reservaat, Harelbeke
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: Bart Lemey (0474/516755 of bart.lemey@gmail.com)

16.10 BEHEERWERKEN: MAAIBEHEER BRAEBOS - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
INFO: Danny Deceukelier (056/756139 of danny.deceukelier@telenet.be)

16.10 WERKDAG IN LE VIVIER TE ESCANAFFLES – NPZ EN NPA

WAAR: Rue du Vivier ter plaatse aan Le Vivier, 7760 Escanaffles
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: Els Pauwels (els53.pauwels@gmail.com)

16.10 BEHEERWERKEN IN HEULEBEEKVALLEI - NPK

WAAR: Heulebeekvallei, Warande, Heule
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: 056/200510 of natuurpuntkortrijk@telenet.be

17.10 PADDENSTOELEN GEZINS-WANDELING IN DE HOSPICEBOSSEN - NPW

WAAR: hoek Klapstraat-Kortrijkseheerweg, Nazareth
WANNEER: 14.00 u. – 17.00 u.
INFO: Frederic Piesschaert (frederic.piesschaert@hotmail.com)

17.10 DAG VAN DE TRAGE WEG – NPA

WAAR: Jachthaven Kerkhove (De Kloron)
WANNEER: 14.00 u. – 17.00 u.
INFO: Pol Wannyn (0497/455299 of polwannyn@skynet.be)

17.10 DAG VAN DE TRAGE WEG - NPDV

WAAR: Kerk Lendelede, Dorpsplein, Lendelede
WANNEER: 14.00 u. - 16.30 u.
INFO: Dirk Verhaeghe (0476/865909 of di.verhaeghe@telenet.be)

17.10 DAG VAN DE TRAGE WEG – OP STAP LANGS DE TRIMAARZATE EN HET WATERHOEVEBOS - NPZ

WAAR: Bouvriestraat 11, 8583 Avelgem
WANNEER: 14.00 u. - 17.00 u.
INFO: Luc De Cuyper (056/757080 of luc-decuyper@skynet.be)

17.10 DAG VAN DE TRAGE WEG BELLEGEM - NPK

INFO: Zie pagina 19

20.10 DOMEIN BERGELEN, EEN BIJZONDERE PLEK VOOR PADDENSTOELEN - MYC

WAAR: Parking van het domein aan de Hemelhofweg, Hemelhofweg, Gullegem
WANNEER: 13.30 u. - 16.30 u.
INFO: Christine Hanssens (christine.hanssens@gmail.com)

23.10 PLANTENSCHENKBEURS - NPDV

WAAR: 't Slot in Groene Long, Oudstrijderslaan 3, Kuurne
WANNEER: 14.30 u. - 15.45 u.
INFO: Dirk Verhaeghe (0476/865909 of di.verhaeghe@telenet.be)

23.10 BEHEERWERKEN: MAAIBEHEER BRAEBOS - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
INFO: Danny Deceukelier (056/756139 of danny.deceukelier@telenet.be)

24.10 ZONSOPKOMST- EN HERFSTFOTOGRAFIE - NFW

WAAR: De Gavers, parking aan de Koutermolen, Eikenstraat 167, Harelbeke
WANNEER: 7.00 u. - 12.00 u.
INFO: werkgroepnatuurfotografie@natuurkoepel.be

25.10 TEM 6.12 BASISCURSUS ECOLOGISCHE MOESTUIN (FRANK PETIT-JEAN) – VELTH EN CC DE SCHAKEL

WAAR: Rode zaal CC De Schakel – Schakelstraat 8 Waregem
WANNEER: 25 oktober 19.30 u. - 22.00 u.
8 november 19.30 u. - 22.00 u.
22 november 19.30 u. - 22.00 u.
6 december 19.30 u. - 22.00 u.
INFO: veltharelbeke8530@gmail.com - inschrijven via CC De Schakel

30.10 BEHEERWERKEN: MAAIBEHEER DAALBEEK BOSJE - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
INFO: Danny Deceukelier (056/756139 of danny.deceukelier@telenet.be)

NOVEMBER 2021

03.11 PADDENSTOELEN ZOEKTOCHT IN DE VIERLINGEN IN ZILLEBEKE - MYC

WAAR: Parking Hill 60, Zwarte Leenstraat, Zillebeke
WANNEER: 13.30 u. - 16.30 u.
INFO: Christine Hanssens (christine.hanssens@gmail.com)

10.11 TEM 18.12 CURSUS: BOMEN EN STRUIKEN IN WINTERKLEED (WEVELGEM) - NPW

WAAR: Cultuurcentrum Guldenberg (locatie theorielessen)? Guldenbergplein 1, Wevelgem
WANNEER: 10 november 2021 - 19.30 u. - 22.30 u.
24 november 2021 - 19.30 u. - 22.30 u.
18 december 2021 - 09.00 u. - 12.00 u.
INFO: Anne Braet (0479/514317 of anne.braet@gmail.com)

04.11 NATUURWANDELING AAN BERGELEN: VOGELS - NPWE

WAAR: Nec de rand, Rijksweg, Wevelgem
WANNEER: 9.30 u. – 11.30 u.
INFO: Kristina Naeyaert (0479/514317 of kristina@natuurkoepel.be)

13.11 BEHEERWERKEN IN DE GAVERS - VILLAPLASJES / HET RESERVAAT - NPGS

WAAR: De Gavers verzamelplaats aan de villaplasjes of het reservaat, Harelbeke
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: Bart Lemey (0474/516755 of bart.lemey@gmail.com)

14.11 VERKENNING VAN HET GERENOVEERDE PARK IN HEULE EN OMGEVING - NPK

WAAR: Ingang park bij kasteel in Heule
WANNEER: 14.00 u. - 16.00 u.
INFO: Bart Lemey (0474/516755 of bart.lemey@gmail.com)

17.11 MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

WAAR: NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29 Kortrijk
WANNEER: 13.30 u. - 16.30 u.
INFO: Christine Hanssens (christine.hanssens@gmail.com)

18.11 KRUIDEN VERWERKEN IN TINCTUREN, ZALVEN EN OLIËN - VELTW

WAAR: OC De Cerf, Kerkstraat 1, 8560 Gullegem
WANNEER: 19.30 u. - 22.00 u.
INFO: Katrien Opsommer (056/530321 of bart.katrienvdhop@edpnet.be)

19.11 GENEESKRACHTIGE KRUIDEN EN MEDICINALE PLANTEN - PWG

WAAR: Polyvalente zaal boven apotheek Dubois, Izegemsestraat 131, Heule
WANNEER: 19.30 u. - 22.30 u.
INFO: Dirk Dubois (056/355775 of dirkjph.dubois@gmail.com)

20.11 DAG VAN DE NATUUR: KOOIGEMBERM, BRAAM-BESTRIJDING & HAKHOUTBEHEER - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
INFO: Danny Deceukelier (056/756139 of danny.deceukelier@telenet.be)

20.11 DAG VAN DE NATUUR - NPW

WAAR: Weymeersch, Meersstraat 13, Zulte
WANNEER: 09.00 u. – 16.00 u.
INFO: Peter Depodt (natuur.waregem@gmail.com)

20.11 DAG VAN DE NATUUR: HAKHOUTBEHEER, MAAIEN EN HOOIEN - NPDB

WAAR: Spoorwegdomein einde Stationsplein nabij Brigandsbrug, Ingelmunster
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/365955 of info@debuizerd.be)

21.11 DAG VAN DE NATUUR: HAKHOUTBEHEER, MAAIEN EN HOOIEN - NPDB

WAAR: Mandelhoek, afspraak Schuttershuisje, Waterstraat 6, Ingelmunster, Ingelmunster
WANNEER: 9.00 u. - 16.00 u.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/365955 of info@debuizerd.be)

21.11 UITWAAIEN AAN ZEE: DUINENWANDELING DOORNPANNE EN HOGE BLEKKER KOKSIJDE - NPDV

WAAR: Parking Vlaskouter, Vlaskouter, 8520 Kuurne
WANNEER: 9.30 u. - 17.00 u.
INFO: Dirk Verhaeghe (0476/865909 of di.verhaeghe@telenet.be)

natuur.koepel zuid-west-vlaanderen vzw

25.11 WORKSHOP "DE VOLWAARDIGE GRAANKEUKEN" (SIGRID DEWAELE) – VELTH EN CC DE SCHAKEL

WAAR: Keuken van CC De Schakel – Schakelstraat 8 in Waregem
WANNEER: 19.00 u. - 22.00 u.
INFO: veltharelbeke8530@gmail.com - inschrijven via CC De Schakel

26.11 "VAN WEZEL TOT WOLF" MET FREDERIK THOELEN - NPDB

WAAR: NEC Schuttershuisje, Waterstraat 6, Ingelmunster
WANNEER: 18.30 u. - 21.00 u.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/365955 of hendrik.debeuf@debuizerd.be)

27.11 WERKEN OP DE DAG VAN DE NATUUR IN DE BANKBEEKVALLEI - NPWE

WAAR: Bankbeekvallei Gullegem, Daalstraat 8560 Gullegem
WANNEER: 8.00 u. - 16.00 u.
INFO: Kristina Naeyaert (0479/514317 of kristina@natuurkoepel.be)

27.11 DAG VAN DE NATUUR - NPDV

WAAR: Oude Leiereservaat, Gentsesteenweg 149, 8500 Kortrijk
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: Dirk Verhaeghe (0476/865909 of di.verhaeghe@telenet.be)

27.11 DAG VAN DE NATUUR - NPK

WAAR: locatie nog te bepalen - zie website www.natuurpuntkortrijk.be
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: natuurpuntkortrijk@telenet.be

28.11 DAUWTRIP IN BERGELEN: WORKSHOP LAND SCHAPS- EN PADDEN-STOELENFOTOGRAFIE - NFW

WAAR: NEC De Rand, Rijksweg, Gullegem
WANNEER: 7.30 u. - 11.30 u.
INFO: werkgroepnatuurfotografie@natuurkoepel.be

DECEMBER 2021

01.12 LEUKE NATUUR-APPS EN WAARNEMINGEN.BE

WAAR: Bibliotheek Zwevegem, Bekaertstraat 13, 8550 Zwevegem
WANNEER: 19.00 u. - 21.00 u.
INFO: Eddy Loosveldt (0477/955021 of eddy.loosveldt@gmail.com)

04.12 PADDENSTOELEN ZOEKEN IN HET MERELBOS IN IZEGEM - MYC

WAAR: Parking langs aan het domein, Reigerstraat, Izegem
WANNEER: 13.30 u. - 16.30 u.
INFO: Christine Hanssens (christine.hanssens@gmail.com)

05.12 NATUURWANDELING AAN BERGELEN – WINTERSFEER - NPWE

WAAR: Nec de rand, Rijksweg, Wevelgem
WANNEER: 15.00 u. – 17.00 u.
INFO: Kristina Naeyaert (0479/514317 of kristina@natuurkoepel.be)

11.12 BEHEERWERKEN IN DE GAVERS - VILLAPLASJES / HET RESERVAAT - NPGS

WAAR: De Gavers verzamelplaats aan de villaplasjes of het reservaat, Harelbeke
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: Bart Lemey (0474/516755 of bart.lemey@gmail.com)

11.12 BEHEERWERKEN HELKIJN BOSJE: OPKUIS RANDEN - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
INFO: Danny Deceukelier (056/756139 of danny.deceukelier@telenet.be)

12.12 VOGELKIJKDAG ZEELAND - NPDV

WAAR: Parking Vlaskouter, Vlaskouter, Kuurne
WANNEER: 7.00 u. - 16.00 u.
INFO: Dirk Verhaeghe (0476/865909 of di.verhaeghe@telenet.be)

12.12 WINTERSFEER WANDELING IN STADSGROEN MARIONETTEN KORTRIJK - NPK

WAAR: Ingang groengebied, parking Don Boscolaan
WANNEER: 9.30 u. - 11.30 u.
INFO: 056/200510 of Natuurpuntkortrijk@telenet.be

14.12 LEZING: DE LEVENDE TUIN (ZWEVEGEM) - NPZ

WAAR: Bibliotheek Zwevegem, Bekaertstraat 13, Zwevegem
WANNEER: 19.30 u. - 20.30 u.
INFO: Bavo De Clercq (056/754079 of bavo.de.clercq@telenet.be)

15.12 MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN - MYC

WAAR: NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29 Kortrijk
WANNEER: 13.30 u. - 16.30 u.
INFO: Christine Hanssens (christine.hanssens@gmail.com)

18.12 BEHEERWERKEN: KOOIGEM HAKHOUT-BEHEER, BRAAMBESTRIJDING - NPZ

WAAR: Loods Natuurpunt Zwevegem (Sint-Pietersbrugske), Kraaibosstraat, Zwevegem
WANNEER: 8.00 u. - 12.00 u.
INFO: Danny Deceukelier (056/756139 of danny.deceukelier@telenet.be)

18.12 BEHEERWERKEN IN 'T SCHRIJVERKE MARKE - NPK

WAAR: Einde Leieweg, Marke
WANNEER: 9.00 u. - 12.00 u.
INFO: Robin Bekaert (0472/497171)

18.12 DWAALLICHTJESTOCHT + MAALTIJD IN BERGELEN - VELTW

WAAR: Nec de Rand, Rijksweg, Wevelgem
WANNEER: 18.00 u. - 22.00 u.
INFO: Katrien Opsommer (056/530321 of bart.katrienvdhop@edpnet.be)

19.12 VOGEL- EN WANDEL TOCHT IN DE BLANKAART - NPW

WAAR: Carpoolparking E17 Watertoren, Waregem
WANNEER: 08.00 u. – 17.30 u.
INFO: Peter Depodt (natuur.waregem@gmail.com)

19.12 HISTORISCHE WANDELING: KELTISCHE NEDERZETTINGEN IN EN ROND KOOIGEMBOS EN GRANVALBOS - NPZ

WAAR: Kooigem kerk, Kooigem
WANNEER: 14.00 u. - 16.30 u.
INFO: Eddy Loosveldt (056/645007 of eddy.loosveldt@gmail.com)

JANUARI 2021

05.01 PADDENSTOELENTOCHT IN DE KLEIPUTTEN KORTRIJK MET NIEUW JAARSDRINK - MYC

WAAR: NEC De Steenoven, Schaapsdreef 29 Kortrijk
WANNEER: 13.30 u. - 16.30 u.
INFO: Christine Hanssens (christine.hanssens@gmail.com)

16.01 NATUUR TE KIJK NAMIDDAG (MANDEL - HOEK) - NPDB

WAAR: Mandelhoek Schuttershuisje, Waterstraat 6, Ingelmunster
WANNEER: 13.30 u. - 17.00 u.
INFO: Hendrik Debeuf (0475/365955 of info@debuizerd.be)

NK Natuur.koepel vzw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buizerd vzw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek vzw
NPDL Natuurpunt De Leiemeersen
NPGS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Krekel Anzegem
NPW Natuurpunt Waregem
NPWE Natuurpunt Wevelgem
NPZ Natuurpunt Zwevegem
VELTH Velt Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK Velt Team Eetbaar Kortrijk
VELTW Velt Wevelgem-Menen
VELTZ Velt Zwevegem-Kortrijk
HYLA Amfibieën- en reptielenwerkgroep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
SWG Steenuilenwerkgroep
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep
WGTW Werkgroep Trage Wegen
BWG Bijenwerkgroep
SOL Sol Suffit
NFW Natuurfotografiewerkgroep

LID WORDEN/STEUNEN

NATUUR.KOEPEL VZW
Wie lid is van Natuurpunt is automatisch lid van Natuur.koepel en ontvangt Klimop. Andere lidverenigingen voorzien een combiformule.

NATUURPUNT
Natuurpunt is de vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen.

LID WORDEN VAN NATUURPUNT
Stort 30 euro op BE17 2300 0442 3321 met vermelding 'nieuw lid'. Info op www.natuurpunt.be/lidworden

LID WORDEN VAN VELT
Info op www.velt.nu

LID WORDEN VAN JNM
Info op www.jnm.be

VERHUISD?
Neem contact op met de leden-administratie. Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94, Kortrijk, 0477/50 82 02 leden@natuurkoepel.be

STEUNEN
Steun aankopen in de regio met een gift aan het Natuurfonds 'Natuur van bie oes' op rekening BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw met vermelding: Fonds Zuid-West-Vlaanderen - F-04015. Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest toegestuurd.

GROND VERKOPEN?
Heb je een stukje grond liggen dat je graag zou verkopen aan Natuurpunt? Neem contact op met Eddy Loosveldt (0477 95 50 21 of eddy.loosveldt@gmail.com).

LIDVERENIGINGEN

NATUURPUNT AVELGEM
Pol Wannyn, Nieuwstraat 10/D, Avelgem 0497/45 52 99 polwannyn@skynet.be

NATUURPUNT DE BUIZERD VZW
Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195, Ingelmunster 0475/36 59 55 - hendrik.debeuf@telenet.be

NATUURPUNT DE LEIEMEERSEN
Rik Libbrecht, Narcissenlaan 64 8930 Menen 0473/ 98 46 74 - voorzitter@natuurpuntdeleiemeersen.be

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW
Jan Vanaverbeke, Kouterstraat 38, Kuurne 0494/35 90 94 - jvanaverbeke@naturalsciences.be

NATUURPUNT GAVERSTREKE
Yann Feryn, Desselgemstraat 75, Deerlijk 0495/21 57 72 - yann@ferynjan.be

NATUURPUNT KORTRIJK
Trees De Prest, Maandagveld 5, Kortrijk 0485/95 87 60 - cats@telenet.be

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM
Griet Couvreur, Blaarhoekstraat 29, Anzegem 0484/02 93 70 - griet.couvreur@scarlet.be

NATUURPUNT WAREGEM
Peter Depodt, Aststraat 35, Waregem 0472/33 31 24 - depodt@scarlet.be

NATUURPUNT WEVELGEM
Kristina Naeyaert, Normandiëstraat 178, Wevelgem - 0479/51 43 17 kristina@natuurkoepel.be

NATUURPUNT ZWEVEGEM
Bavo De Clercq, Kortrijkstraat 56, 8550 Zwevegem, 0476 664 678, bavo.de.clercq@telenet.be

VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM
Robert Schouttetens, Wijdhagestraat 128, Harelbeke, 056/71 86 12 - robert.schouttetens@telenet.be

VELT KORTRIJK-ZWEVEGEM
Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89, Zwevegem, 0477/40 91 17 - martin.raepsaet@gmail.com

VELT WEVELGEM-MENEN
Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34, Rekkem, 056/41 23 55 - wsamaey@edpnet.be

JNM KORTRIJK
Michiel Soenen, michiel.soenen@gmail.com, 0470 59 92 00.

JNM LEIEVALLEI
Ewout De Vos, ewout.devos@jnmleievallei.be, 0499 70 43 63.

JNM ROESELARE
Antoon Verkinderen, antoon@verkinderen.info, 0489 41 91 35.

THEMATISCHE REGIOWERK-GROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'
Mario Manhaeve
Wijdhagestraat 125, Harelbeke
0475/36 87 20 - hyla@natuurkoepel.be

BIJENWERKGROEP
Secretariaat Natuur.koepel vzw
Warande 9, Heule
056/36 28 04
bijenwerkgroep@natuurkoepel.be

INSECTENWERKGROEP
Roeland Libeer
Kleine Bissegemstraat 6, Wevelgem
0476/69 59 99
roeland.libeer@telenet.be

NATUURFOTOGRAFIEWERKGROEP
Secretariaat Natuur.koepel vzw
Warande 9, Heule, 056/36 28 04
werkgroepnatuurfotografie@natuurkoepel.be

PADDENSTOELENWERKGROEP 'MYCOLOGIA'
Christine Hanssens
Jan Breydellaan 94, Kortrijk
0477/50 82 02
christine.hanssens@gmail.com

PLANTENWERKGROEP
Piet Missiaen
Wielewaallaan 23, Kortrijk
056/20 51 77 -
piet.missiaen@pandora.be

SOLSUFFIT VZW
Kristina Naeyaert
Normandiëstraat 178, Wevelgem
0479/51 43 17 - info@solsuffit.be

STEENUILENWERKGROEP
Ludo Braeckman
Stedemansakker 1, Roeselare
0475/38 78 04
steenuilenwerkgroep@natuurkoepel.be

VOGELWERKGROEP
Wouter Verwee,
Hinnestraat 22 B, Zwevegem
0474/04 07 86 - vwg@natuurkoepel.be

WERKGROEP GEOLOGIE EN LANDSCHAP
Erwin Decoene
G. Gezellestraat 15, Wevelgem
0495/24 88 79 - erwin.d@telenet.be

WERKGROEP TRAGE WEGEN
Secretariaat Natuur.koepel vzw
Warande 9, Heule
056/36 28 04
tragewegen@natuurkoepel.be

ZOOGDIERENWERKGROEP
Brecht Demasières
Kanonstraat 46, Kortrijk
0496/37 92 80
zoogdierenwerkgroep@natuurkoepel.be

MET DE STEUN VAN

Vlaanderen verbeelding werkt

BOSS paints
Verbonden door vakmanschap.

alpro enjoy plant power

natuur.koepel zuid-west-vlaanderen vzw

Natuur.koepel vzw is de overkoepelende organisatie van natuur- en milieuverenigingen in Zuid-West-Vlaanderen. Natuur.koepel overkoepelt 16 vrijwilligersorganisaties in Zuid-West-Vlaanderen. Vrijwilligers uit deze aangesloten lidverenigingen vormen daarnaast 11 thematische regiowerkgroepen. Natuur.koepel vzw wil van Zuid-West-Vlaanderen een groene en duurzame leefomgeving maken.

CONTACTEER ONS

SECRETARIAAT
Warande 9, 8501 Heule
contact *Nele Devriendt, Beleids- en verenigingsmedewerker*
e-mail *nele@natuurkoepel.be*
tel *056/36 28 04*
gsm *0487/64 45 85*
open *Van maandag t.e.m donderdag van 9u-12u en van 13u-16u. Vrijdag bereikbaar via gsm.*
web *www.natuurkoepel.be*
klimop.flits *Voor up-to-date informatie uit de regio: abonneer je op de digitale nieuwsbrief Klimop.flits. Stuur een mail naar flits@natuurkoepel.be.*
facebook *www.facebook.com/natuurkoepel*
twitter *www.twitter.com/natuurkoepel*
issuu *www.issuu.com/natuurkoepel*
instagram *www.instagram.com/natuur.koepel/*
rekeningnr. *BE45 7755 7540 1189*

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL
Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem
contact *Kristina Naeyaert, voorzitter*
e-mail *kristina@natuurkoepel.be*
tel *056/40 19 79*
gsm *0479/51 43 17*

COLOFON

KLIMOP
Kwartaal tijdschrift van Natuur.koepel vzw
31ste jaargang nr 4, oktober - november - december 2021

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Emmanuel Desmet, Warande 9, 8501 Heule, 0499/19 89 49 - emmanuel@natuurkoepel.be

REDACTIE
klimop@natuurkoepel.be
Claudine Decocker, Virginie De Coene, Thijs Calu, Els Deprez, Emmanuel Desmet, Angélique Vandewiele, Yann Feryn, Dirk Libbrecht, Kristina Naeyaert, Joke Libbrecht, Maarten Tavernier, Nele Devriendt, Luc Vergaerde, Estelle Delbart

ARTIKELS
De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het recht de artikels in te korten. Overname van teksten en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding 'Klimop - Natuur.koepel vzw'.

DEADLINE
Artikels voor de volgende klimop moeten uiterlijk op de redactie zijn op 18 november 2021. Het volgende nummer verschijnt begin januari 2022. Inzendingen kunnen mogelijk ook een plaats krijgen in de nieuwsbrief.

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE
Nele Devriendt - nele@natuurkoepel.be

OPLAGE
6500 exemplaren

EINDREDACTIE EN VORMGEVING
Emmanuel Desmet - emmanuel@natuurkoepel.be
Angélique Vandewiele - info@intruxx.be

DRUK
Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk
056/23 45 67 - info@drukta.be

DRUKPROCES
Het drukken van Klimop verloopt 100% isopropylalcoholvrij, met biologische inkten en chemievrije drukvormvervaardiging op FSC gecertificeerd papier.

Klimop enkele digitaal ontvangen?
Stuur een mail naar nele@natuurkoepel.be

natuur.koepel zuid-west-vlaanderen vzw

Verkoopactie

van inheemse bomen, struiken, fruitbomen en klimplanten

MAAK HET GROENER IN ZUID-WEST-VLAANDEREN

www.maakhetgroener.be

Foto: Danny Deceukelier

groener Maak het in Zuid-West-Vlaanderen

natuurpunt

velt SAMEN ECO ACTIEF

Stadslandschap Leie en Schelde

west-vlaanderen de gedreven provincie